

5913

9. 25 1871
Σχολια 18/000

ΤΑ

ΕΡΚΑΙΝΙΑ

ΤΩΝ ΕΝ

9 25 ΣΕΤ

ΒΛΟΥΡΡΥΛΚΙ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

(Ὀδὸς Περμποτσαζάρου ἀριθ. 3).

1871.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ ΔΟΣΙΟΥ
ΕΔΕΡΗΣΙΑΝΤΟΣ
ΑΛΕΞ ΔΟΣΙΟΥ ΕΛΕΝΗ ΓΡΙΑ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΥΔΕΡ

ΤΑ ΕΓΧΑΙΝΙΑ

ΤΩΝ ΕΝ

ΒΑΘΥΡΡΥΑΚΙ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

« Λαός ἔχων τὰ κρείττονα Σχολεῖα ἐστὶν ὁ πρῶτος λαός
καὶ εἰμὶ σήμερον τάχ' αὐριον ἔσται τοιοῦτος. »
(Ἰουλ. Σίμων).

Τὴν τετάρτην Ἰουλίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιο-
σοῦ ἑβδομηκοσοῦ πρώτου ἔτους, ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥ-
ρας πρὸ μεσημβρίας, ἀπειρον πλῆθος ἐξ ἐκατέρων τῶν
φύλων συνέβρευσαν εἰς τὸ νεόδμητον κατάστημα τῶν
ἐν Βαθυρρύακι σχολείων πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἐγ-
ἐχαινίων αὐτῶν. Τὴν ἐπίσημον ταύτην τελετὴν ἐτί-
μησαν διὰ τῆς παρουσίας Των ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης
ὁ Ἅγιος Δέρκων, ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ τῆς Ῥωσσίας
Πρεσβευτῆς Στρατηγὸς Ἰγνατιέφ, ἡ Πρέσβειρα Κυ-
ρία Αἰκατερίνη Ἰγνατιέφ, ὁ τῆς Ῥωσσίας Πρόξενος
Κ. Κιτρόφ μετὰ τῆς συζύγου του ὁ Κ. Ὀνοῦ μετὰ τῆς
συζύγου του, ἅπανα ἡ οἰκογένεια τοῦ μουσοτραφοῦς
Κ. Ἀργυροπούλου, οἱ ΚΚ. Διερμηνεῖς τῆς Ῥωσσοικῆς
Πρεσβείας, ὁ Πρόεδρος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλ-
ληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κ. Κωνστ. Καραπά-
νος Ἐφένδης, ὁ Ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ Κ. Ἀριστοκλῆς
Ἐφένδης καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν λογάδων τῆς Πρω-
τευούσης.

Ἄμα ὡς ἀνηγγέλθη ὅτι ἀφίκοντο αἱ Αὐτῶν Ἐξο-

χότητες, οί μαθηταί τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, παρα-
 τεταγμένοι εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Παρθεναγωγείου
 ὑπεδέχθησαν Αὐτοὺς καὶ παρηκολούθουν μέχρι τῆ
 κλίμακος τοῦ Παρθεναγωγείου ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦσαν
 παραμένοντα τὰ κοράσια, ἅτινα συμπάλλοντα μετ
 τῶν ἀρρένων τὸ ἐξῆς ἄσμα, ἠκολούθησαν Αὐτοὺς μ
 χρι τῆς αἰθούσης.

Ἐμβατήριον ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου

Κ. Ξάνθου

*Σοφίας τὰδ κάλλιστον
 Τὸν μέγαρ ἀνεγείρατες
 Παιδείας φίλοι δεῦτε
 Εὐγνώμων ὑποδέχεται
 Ἄθῶν ὁμῆς ὄμιλος
 Παιδῶν ἐν εὐφημίας.*

*Παιδείας φίλους σπεύσωμεν
 Στεφάνους μύρτου ἔχοτες,
 Τερπιδὸν δὲ ἄσμα ἄδοτες
 Ἴνα ὑποδεχθῶμεν.*

*Ἐνταῦθα τὰ ἁμάρτα
 Ἡ δόξα στέφη ἔχουσα
 Εἰς δόξαν περιμένει
 Τῆς δόξαν τοὺς λατρεύοντας
 Προθύμως τὸ πᾶρ θύοντας
 Ὑπὲρ αὐτῆς καὶ μόνης.*

*Παιδείας φίλοι σπεύσατε
 Τὰ στέφη ἴνα λάβητε
 Τῆς δόξης τὰ μυριόπλεκτα
 Καὶ φόρον εὐφημίας.*

Κατόπιν ἐφάλη δοξολογία παρὰ τοῦ Σεβασμ. Ἀγ.
 Δέρκων μετὰ τῆς δεούσης ἐκκλησιαστικῆς παρατά-
 ξεως. Μετὰ δὲ τὸ πέρασ αὐτῆς ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ
 Πρόεδρος τῆς ἐν Βαθυρρύακι Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀ-
 δελφότητος Κ. Μ. Ἀργυρόπουλος ἀπηύθυνε σύντομον
 προσλαλιὰν πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα τὸν Ἅγιον
 Δέρκων, ὡς εὐδοκήσαντα νὰ προίσταται τῆς τελετῆς
 ταύτης καὶ εὐλογήσαντα τὰ ἔργα τῆς Ἀδελφότητος
 διὰ τῶν πρὸς τὸν Ὑψιστον ἐνθέρμων δεήσεών Του.
 Παραπλησίαν προσλαλιὰν ἀπηύθυνε γαλλιστί πρὸς
 τὰς ΑΑ. ΕΕ. τὸν Στρατηγὸν Ἰγνατιέφ καὶ τὴν Πρέ-
 σβειραν Κ. Αἰκατερίνην Ἰγνατιέφ εὐχαριστήσας Αὐ-
 τοῖς διὰ τὰς πολλὰς πρὸς τὴν Ἀδελφότητα εὐεργε-
 σίας Των καὶ διότι ἐδράξαντο τῆς εὐκαιρίας νὰ τιμή-
 σωσι τὴν τελετὴν ταύτην διὰ τῆς παρουσίας Των.

Κατόπιν λαβὼν τὸν λόγον ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ
 Ἅγιος Δέρκων κατέδειξε δι' ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων
 τὴν ἀνάγκην τῆς παιδείας, ἰδίως τῆς Ἑλληνικῆς, ἥ-
 τις χειραγώγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν προορισμόν
 του καὶ ἥτις ἔπειτα παρερμηνευθεῖσα ὑπὸ πολλῶν δὲν
 ἀποφέρει δυστυχῶς σήμερον τοὺς ἀγλαοὺς καρπούς
 τῆς ὡς ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἐκείνοις καιροῖς. Λυπούμεθα
 διότι ὁ λόγος οὗτος αὐτοσχεδίως ἀπαγγελθεὶς δὲν ἦ-
 το δυνατόν νὰ γραφῆ κατόπιν καὶ δημοσιευθῆ ᾧδε,
 ὡς τοῦτο δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἐξῆς ἐπιστολῆς τοῦ
 Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κλαυδίουπόλεως.

Ἀξιότιμε Κ. Γ. Ἐλπίδη, τὴν ὑμετέραν ἀξιάγαστόν
μοι Ἐλλογιμότητα ὀλοφύχως ἐν Κω εὐχομαι.

Τὴν ἀπὸ 4 ἀρχομένου ὑμετέραν ἐπιστολὴν λαβὼν καὶ ἀναγνούς ὁ Σεβαστός μου Γέρων ἅγιος Δέρκων διέταξέ με ἵνα ἀπαντήσω ὑμῖν ὡς ἐξῆς. Καὶ πρῶτον μὲν εὐχεται ὑμῖν τὴν παρὰ Θεοῦ ἐπίτευξιν τῶν σωτηριωδῶν ὑμῶν καταθυμίῳν, λυπεῖται δ' ἐπομένως μὴ δυνάμενος ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν ἣν ἐκφράζετε, ἀποστέλλων πρὸς δημοσίευσιν τοὺς δύο ἀπαγγελοθέντας ὑπ' Αὐτοῦ λόγους ἐν τῇ τελειῇ τῶν ἐγκαινίων τῶν Σχολῶν Βουγιούκ-δερέ· διότι, ὡς παρετήρησαν ἴσως πάντες ἢ πλείστοι, τοὺς λόγους ἐκείνους ὠμίλησε προχείρως, οὐδὲν προμελετήσας· τοῦτο δὲ, ἐπειδὴ οὐ προὔτιθετο ἵνα εἴπῃ τι. Παρεκινήθη δ' ἵνα ὀμιλήσῃ ὅσα ὠμίλησε λαβὼν ἀφορμὴν πρὸς τοῦτο πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Σεβαστοῦ Προέδρου τῆς ἀδελφότητος, δεύτερον δὲ ἐκ τοῦ Προέδρου τοῦ Φιλολ. Συλλόγου Κ. Κ. Καραπάνου. Ἄλλως τε φρονεῖ ἢ Αὐτοῦ Σεβασμιότητος ὅτι ἢ ἔλλειψις τῶν λόγων, οὐς προχείρως καὶ ἄνευ προμελέτης τινος ἀπήγγειλε, κατ' οὐδὲν ζημιοῖ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐν τῇ τελειῇ πραχθέντων καὶ ἀπαγγελοθέντων. Ταῦτα περὶ τούτου ἐκ μέρους τῆς Α. Σεβασμιότητος μετὰ τῶν ἐγκαρδίων Αὐτοῦ εὐχῶν.

Ἐγὼ ἐν τούτοις συμπεραίνων ὅτι λυπήσει ὑμᾶς ἢ ἐκ τοῦ φυλλαδίου, ἐν ᾧ συμπεριληφθήσονται τὰ τῆς ὄντως χαρμοσύνου ταύτης τελετῆς, ἔλλειψις τῶν λόγων τῆς Α. Σεβασμιότητος, συμμερίζομαι πληρέστατα τὴν λύπην ὑμῶν, διότι γνωρίζω ὅτι οἱ Λόγοι Αὐτοῦ, εἰ καὶ προχείρως ἀπαγγέλλονται πάντοτε, εἰσὶ, κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν γνώμην, μεγίστης ἀξίας· ἀλ-

λὰ τί ποιητέον, ἀφ' οὗ οὐδένα συνειθίζει ἵνα προδιατυποῖ. Ἐξαιτούμενος ὑμῖν τὴν παρὰ Θεοῦ ἐπίτευξιν παντὸς ἐφετοῦ μένω

Τῆ 5 Ἰουλίου 1871. Ἐν Θεραπείοις

Ἐμέτερος εὐχέτης πρὸς Θεὸν

† ΚΛΑΥΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ Κλήμης.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Κωνσταντῖνος Σ. Καραθεοδωρῆς, ὡς Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν Σχολείων Ἐπιτροπῆς συγχειμένης ἐκ τῶν Κυρίων Ἀνέστη Κάλφα, Γεωργίου Τσικούρα, Ἀνέστη Καταλιφοῦ καὶ Σωτηρίου Θεοχαρίδου, ἀνελθὼν τὸ βῆμα, ἀνέγνω τὴν ἐξῆς ἐκθεσιν.

Σεβασμιώτατε Δέσποτα, Γερραιότατε Στρατηγέ,

Φίλη καὶ Σεβαστὴ Ὁμήγουρι!

Ὡς Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν Σχολείων ἐπιτροπῆς ὀφείλω καὶ γὰρ νὰ ἐκθέσω ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἐν ὀλίγοις τὰ κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου τούτου, δίδων τὸν ἀνήκοντα λόγον τῶν πεπραγμένων, καὶ ἐξαιτούμενος παρ' Ὑμῶν τὴν αὐσηρὰν μὲν, ἀλλὰ καὶ δικαίαν κρίσιν Σας.

Λέγω δὲ αὐσηρὰν, διότι οἱ τόσον προθύμως καὶ φιλογενῶς προσενεγκόντες τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Σχολῆς ταύτης δικαιοῦνται καὶ παρὰ τῆς ἐφορευοῦσης ἐπιτροπῆς καὶ παρὰ τοῦ προεδρείου τῆς Ἀδελφότητος ν' ἀπαιτήσωσι τὸ ποῦ καὶ πῶς ἐδαπανήθησαν τὰ προσφερθέντα. Οὐδόλως δὲ ἀμφιβάλλω ὅτι ἢ κρίσις Ὑμῶν ἔσται δικαία κατὰ πάντα.

Καὶ πρῶτον χάριτας ὁμολογήσωμεν τῷ Ὑφίστω καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς ἀναπέμφωμεν πρὸς τὸν Παντοδύναμον Πλάστην θερμὰς εὐχαριστίας, διότι ἐν τῷ μέσῳ τόσου καὶ τηλικούτου σάλου πραγμάτων, ἐν τῷ μέσῳ τόσων ἀπροόπτων δυσκολιῶν καὶ καταστροφῆς, μᾶς ἤξιωσε νὰ φέρωμεν εἰς πέρας τὴν ἐμπιστευθεῖσαν ἡμῖν ἐργασίαν, ὅσον τό γ' ἐφ' ἡμῖν· δεύτερον δὲ αἰτησόμεθα συγγνώμην παρ' ὄλων Ὑμῶν ὅτι μόλις σήμερον κατωρθώθη ἡ ἐγκαινίασις τοῦ ὄντως περιβλέπτου τούτου ἀσύλου τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Βουγιούκ-δερέ.

Ἄλλ' οὐ πάντως ἀναπολόγητοι ἐσμέν ὡς πρὸς τὴν ἀναβολὴν τῆς τελετῆς ταύτης· διότι τὰ μὲν ἀπρόοπτα τῶν προσκομμάτων προήλθον κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ δυσχεροῦς τῶν θεμελιῶν, τῆς τροποποιήσεως τοῦ σχεδίου ἐπὶ τὸ κομψότερον καὶ ἐντελέστερον, καὶ τῆς ἐσχάτως ἀποφασισθείσης προσθήκης κλίμακος λιθίνης, δεξαμενῆς πλινθοκτίστου καὶ μαρμαρίνης ἐπιστρώσεως τῆς εἰσόδου τῆς Σχολῆς· ἡ δὲ πρό τινας ἐπισυμβᾶσα πυρκαϊὰ πολλὰ τὰ δεινὰ ἐπενεγκούσα εἰς τὴν εὐανδροῦσαν ταύτην κωμόπολιν μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἀναβάλωμεν μέχρι τοῦδε τὴν ἔκθεσιν τῶν πράξεων.

Κατὰ τὸ 1866 ἀγαθοὶ τινες πολῖται ἔλαβον τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ νὰ συστήσωσιν ἐν Βουγιούκ-δερέ Ἄδελφότητα Φιλεκπαιδευτικὴν, ἧς πρῶτος Πρόεδρος ὑπῆρξεν ὁ Κ. Γ. Γαλάτης καὶ κατὰ συνέχειαν Βος ὁ Κ. Γεώργιος Ἐλπίδης, Γος ὁ Κ. Γεώργιος Δημητριάδης, Δος δὲ ὁ Γενναϊότατος Στρατηγὸς Βίκτωρ Φραγκίνης, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ ὁποίου ἀνέλαβε τὴν προεδρείαν ὁ Κ. Ἐμ. Ἀργυρόπουλος, ὅστις οὐδενὸς κόπου ἐφείσθη οὐδὲ φείδεται πρὸς παγίωσιν καὶ στερέωσιν τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ τούτου Συλλόγου. Δὲν ἐσυστήθη, Κύριοι, ἡ Ἄδελφότης αὕτη διὰ πομπωδῶν

προκηρύξεων, δὲν ὑπεσχέθη μεγάλα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διὰ τὰ δῶση μετὰ ταῦτα σμικρὰ, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνατῆς συμπορίας καὶ σταθερότητος πρὸς ἕνα καὶ μόνον ἔτεινε σκοπὸν, εἰς ἐν καὶ μόνον ἀντικείμενον προσήλωσεν ὅλην τὴν προσοχὴν τῆς, εἰς τὴν ἐφικτὴν λέγω ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἐπιβαλλομένων αὐτῇ καθηκόντων, δηλ. τὴν βελτίωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν κατοίκων τοῦ Βουγιούκ-δερέ, καὶ τὴν ἀνέγερσιν τῆς παλαιᾶς καὶ καταρρέουσας Σχολῆς.

Ἐξ ἐνός μὲν αὐστηρὰ οἰκονομία, ἐξ ἄλλου δὲ πρόθυμος συνδρομὴ τῶν ἀδελφῶν, ἰδοὺ ὁ τρόπος δι' οὗ ἐν βραχεῖ χρόνῳ διαστήματι συνήχθη ποσὸν οὐχὶ σμικρὸν ὡς περιουσία ἀποκλειστικὴ τῆς Ἄδελφότητος.

Καὶ τὸ μὲν ἔργον προέβαιεν ἤδη καλῶς, ἀλλὰ πρὸς ταχυτέραν ἐπίτευξιν τοῦ σκοπομένου καὶ πολλαπλασιασμὸν τοῦ ταλάντου ἔπρεπε νὰ εὐρεθῆ ἐν ταύτῳ θέλησις ἰσχυρὰ καὶ ἀκαταμάχητος τοῦ Προέδρου καὶ προστασία πρόθυμος καὶ ἀκατάπαυστος.

Ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἄδελφότης εὐμοίρησε νὰ ἐπιτύχῃ καὶ τὰ δύο ταῦτα σπάνια καλά. Ὁ Γενναϊότατος Στρατηγὸς Βίκτωρ Φραγκίνης, ἅμα ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα τῆς προεδρείας τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1868—69, μετ' ἀκαθέκτου καὶ ὄντως χριστιανικῆς ἐπιμονῆς ἀπεδύθη εἰς τὸν ἀγῶνα, συλλέγων συνδρομὰς, παροτρύνων τοὺς πάντας, κινῶν πάντα λίθον πρὸς πορισμὸν χρημάτων. Ἡ δὲ Εὐγενεστάτη καὶ Ἐξοχωτάτη Πρέσβεια Κυρία Ἰγνατιέφ, ὁμόφρονα καὶ συναρῶν ἔχουσα τὴν Α. Ε. τὸν Στρατηγὸν Ἰγνατιέφ, ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς προστασίαν τὴν ἡμετέραν Ἄδελφότητα. Ὑπὸ τοιοῦτον ἡγήτορα συνετὸν καὶ ἰσχυροὺς προστάτας τὸ ἔργον προὐχώρει ταχέως, ὡς καὶ κατὰ μῆνα Μάιον 1870 συνέζη εἰδικὴ ἐπιτρο-

πῆ ἤτις ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ πανταχόθεν τὸ ζήτημα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου.

Εὐθύς δὲ, ὡς συμβαίνει εἰς τὰ κοινὰ πράγματα, πλῆθος τοποθεσιῶν ἐπροτάθησαν, ἅπειροι συνδυασμοὶ ἐξετέθησαν, τρία δὲ ἢ καὶ τέσσαρα σχέδια ἐχαράχθησαν· ἡ δὲ ἐπιτροπὴ εὐρέθη ἐν μέσῳ ἀπείρων δυσκολιῶν καὶ ἐκινδύνευσεν νὰ ναυαγήσῃ καὶ ἐν τῷ λιμένι αὐτῷ. — Ἐπρεπε ἄρα γε νὰ κτισθῇ ἐπάνω ἢ κάτω ἢ Σχολή;—Καλὸν ἦτον νὰ μετατεθῇ τὸ Νεκροταφεῖον; καὶ πῶς νὰ μεταφερθῇ; — Τί μέλλει γενέσθαι τὸ κωδωνοστάσιον; — Αἱ σχολαὶ ἔπρεπε νὰ ἦναι ἠνωμένα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κτίριον ἢ οὐ; — Τέλος ἐπιλείπει ὁ χρόνος, ἂν θελήσω νὰ σᾶς ἐκθέσω, ἔστω καὶ ἐν ὀλίγοις, τὰς σκέψεις καὶ τοὺς φόβους καὶ τὰς ὑποφίας τῆς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις μετὰ πολυῶν καὶ συχνᾶς καὶ πολλάκις ἀγόνους συνελεύσεις συνεβάλετο τέλος μετὰ τοῦ γνωστοῦ ἐπὶ φιλογενείᾳ καὶ αὐταπαρνήσει ἀρίστου ἀρχιτέκτονος Ζήνωνος Κλεάνθη, οὗ τινος καὶ τὸ σχέδιον καὶ τὰς ιδέας παρεδέχθη, τροποποιήσασα αὐτὰς κατὰ τὸ ἐνόν. Τοῦτο μόνον ἐπιτραπήτω μοι νὰ μνημονεύσω, ὅτι μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἦσαν καὶ τινες προτείνοντες τὴν ἀνέγερσιν ἢ ἀγορὰν ξυλίνου οἰκοδομήματος, οὗτινος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἠθέλομεν ἤδη θρηνεῖ τὴν ἀπώλειαν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, Κύριοι, ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι καὶ ὁ χώρος καὶ ἡ θέσις τοῦ κτιρίου εἶναι κατάλληλος. Καὶ ὡς πρὸς τὴν θέσιν μὲν καλὸν εἶναι, νομίζομεν, νὰ συνυπάρχουν καὶ συμβοηθῶνται πάντοτε αἱ σχολαὶ καὶ αἱ ἐκκλησίαι, καλὸν εἶναι ὁ νέος μαθητὴς νὰ μὴ ἔχῃ τριγύρω του εἰμῆ ἀντικείμενα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἡ διδασκαλικὴ ἔδρα νὰ εὐρίσκηται πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου. Ὡς πρὸς τὸν χώ-

ρον δὲ τὸ εὐήμερον καὶ ὑψηλὸν τοῦ τόπου ὑπόσχεται νὰ διατηρῇ ἐν ὑγείᾳ τοὺς μαθητιῶντας, ὥστε ἡ σχολὴ νὰ ἦ ἰατρεῖον ψυχῆς καὶ σώματος.

Τὸ περὶ οἰκοδομῆς σχέδιον, Κύριοι, ὑπεγράφη τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἀδελφότητος τὴν 2 Ἰουνίου 1870, μόλις δὲ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς σχεδὸν ἐτίθη ὁ θεμέλιος λίθος. Καταθέτω ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸ τε σχέδιον καὶ τὸ συμβόλαιον ἐξωφλημένον. Ἐκ τοῦ πρώτου βλέπετε ὅτι ἡ ἐπιφάνεια εἶναι περίπου 640 πηχῶν· ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου ὅτι τὸ συμφωνηθὲν ποσὸν ἀναβαίνει εἰς 2,300 λίρας, ἤτοι 3 λίρας καὶ 65 γρόσια εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν πηχυν. Ἐκ τούτου ἕκαστος δύναται νὰ σχηματίσῃ ιδέαν ἀκριβῆ τῆς δαπάνης κατὰ τὸ σύνηδες παρ' ἡμῖν σύστημα. Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς οἰκοδομῆς ὁ σκελετὸς τοῦ σχεδίου διετηρήθη ἀκριβῶς ὡς εἶχεν ἐξ ἀρχῆς· προσετέθησαν ὁμῶς δαπάναι τινὲς θεωρηθεῖσαι ἀναγκαῖαι.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐκοσμήθησαν ἀναλόγως αἱ γωνίαι καὶ τὰ παράθυρα διὰ πλίνθων γαλλικῶν ἀξίας 70 λιρῶν, ὡς ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἀναφαίνεται, ἀνυψώθη δὲ κατὰ ἡμισυν πηχυν τὸ δεύτερον πάτωμα τῆς σχολῆς. Μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν ἐθεωρήθη ἀναπόφευκτον νὰ κτισθῇ καὶ δεξαμενὴ (κινσέρνα) εὐρύχωρος καὶ κλίμαξ λιθίνη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς φθορᾶς τῶν ξύλων. Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο θέλετε ἐγκρίνει τὰς ἐνεργείας τῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς ἐντελέστερον καὶ ἀπαλλάξῃ ἅπαξ διὰ παντὸς ἐκ τῶν συνεχῶν ἐπισκευῶν καὶ προσθηκῶν. Ἐπιτραπήτω δὲ μοι ν' ἀναγνώσω τώρα καὶ τὸν γενικὸν ἰσολογισμὸν τῆς δαπάνης.

Γενικός ἰσολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ Κτιρίου
τῶν ἐν Βουγιούκ-δερεῖ Σχολείων.

	Λίρ.	Γρ.
Εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Κ. Ζ. Κλεάνθην κατὰ τὸ συμφωνητικὸν	2,300	
Εἰς τὸν ὑπάλληλον τῆς Νομαρχίας διὰ τὴν ἄδειαν	5	
Δῶρον εἰς τοὺς κτίσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κτιρίου	4	
Δῶρον ἐπίσης εἰς τοὺς κτίστας εἰς τὸ τέλος τοῦ κτιρίου	5	
Ἄγορά πλίνθων εὐρωπαϊκῶν διὰ τὰς γωνίας τῆς οἰκοδομῆς	70	94
Διὰ τὴν προσθήκην τοῦ ὕψους εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα κατὰ 16 δακτύλους (παρμάκια)	25	
Διὰ τὴν προσθήκην τῆς δεξαμενῆς, τῆς λιθίνης κλίμακος καὶ τῆς μαρμαρίνης ἐπιστρώσεως τῆς εἰσόδου	90	
Διὰ τὴν φωτογραφίαν τοῦ κτιρίου φράγ κα 152 ἤτοι	6	65
Τὸ ὅλον	2,506	59
Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπληρώθησαν, ὡς ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἀναφαίνεται	2,411	99
Μένει εἰσέτι ὀφειλόμενον ὑπὸ τῆς Ἐπι- τροπῆς	94	60

Ἰδοῦ, Κύριοι, ἡ γενικὴ ἡμῶν κατάστασις, ὥστε τὸ οἰκοδόμημα ἐπεραιώθη καὶ μένομεν ὀφειλέται σμικροῦ τινος ποσοῦ, τὸ ὅποιον προσεχῶς ἐλπίζομεν ν' ἀπαλειψώμεν ὀλοτελῶς τῇ συνεργείᾳ καὶ προθυμίᾳ τῶν φιλομούσων. Κατὰ πόσον ὅμως τὸ κτίριον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἀνάγκας Σχολείου, κατὰ πόσον ἢ ἀποφίς του εἶναι εὐάρεστος καὶ κομψή, κατὰ πόσον, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἠδυνήθημεν νὰ ἐκτελέσωμεν πιστῶς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν ἡμῖν ἐντολὴν μένει εἰς Ὑμᾶς νὰ κρίνητε, ἔχοντες πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα εἶναι ἀτελῆ καὶ ὅτι τὸ προταθὲν ἡμῖν πρόβλημα τῆς ἀνεγέρσεως τριπλῆς Σχολῆς ἐν τῷ αὐτῷ κτιρίῳ καὶ μὲ δεδομένην ποσότητα χρημάτων εἶχε πολλὰ τὰ ἀκανθώθη καὶ δύσλυτα καὶ διὰ σοφωτέρους ἡμῶν. Ἄπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκτὸς τοῦ Προέδρου ἴσως, ἐπεδείξαντο μεγίστην δραστηριότητα καὶ αὐταπάρνησιν ἐπιτηροῦντα τὸ κτίριον, φροντίζοντα πολλάκις περὶ τῆς ἀγορᾶς τῆς ὕλης, καὶ πασχίζοντα παντὶ σθένει νὰ καταστήσωσι τὴν οἰκοδομὴν ὅσον ἔνεστι στερεὰν καὶ πρόσφορον διὰ τὴν διδασκαλίαν. Ὄφειλω λοιπὸν καὶ δημοσίᾳ νὰ ἐκφράσω καὶ πρὸς αὐτὰ τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τε τὴν προθυμίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀοκνον ἐπιτήρησιν. Ἰδία δὲ ἔπαινος ὀφείλεται εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Κ. Ζήνωνα Κλεάνθην, ὅστις μετὰ μεγίστης τιμιότητος καὶ εὐθύτητος ἐξετέλεσε τὰ συμπεφωνημένα, μόνην ἴσως ἀπολαμβάνων ἀμοιβὴν τὴν εὐχαρίστησιν τῆς Ἀδελφότητος καὶ τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν τῆς ἀγαθοεργίας.

Ἡ Ἀδελφότης, Κύριοι, προικίζει ἤδη τὴν κοινότητα διὰ τοῦ κτιρίου τῶν Σχολῶν, μένει δὲ εἰς ὑμᾶς, ἅπαντα τὰ μέλη τῆς φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος καὶ κατοίκους τῆς χώρας ταύτης ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Ἁγίου Δέρκων νὰ ἐπιδεί-

Ξητε καὶ δι' ἔργων ὅτι δύνασθε καὶ φυλάξαι τ' ἀγαθὰ,
ὅπερ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι.

Ἐνταῦθα ὁ Κύριος Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος ἀ-
ναστὰς ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Α. Ε. ὁ Στρατηγὸς Ἰγνα-
τιέφ, προτιθέμενος νὰ μεταβῆ εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεο-
λογικὴν Σχολὴν ἀναγκάζεται μετὰ λύπης ν' ἀναχω-
ρήσῃ. Ἀμέσως ζητωκραυγαὶ ἀντήχησαν πανταχόθεν
τῆς αἰθούσης ὑπὲρ τῆς Α. Ἐξοχότητος καὶ τῆς Ἐρι-
τίμου Πρεσβείρας. Οὕτω δὲ ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης μετὰ
τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας συνοδευόμενοι μέχρι
τῆς κλίμακος ὑπὸ τῶν μαθητριῶν ἀδουσῶν τὸ ἐξῆς
προπεμπτήριον ἄσμα ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου Κ.
Ξάνθου.

Ἴδοὺ φεύγουρ οἱ προστάται
Ἔ! τί κίνησις πολὴ!
Πόσορ τοῦτο μᾶς πικραίνει
τὴν ψυχὴν ἡμῶν λυπεῖ!

Φεύγετε καλοὶ προστάται
ἀλλ' ὀργήγωρα πολὺ,
Ἄλλοτε χαρὰν τοιαύτην
δὲν ἐπιζόμεν ποτέ!

Σᾶς παρακαλοῦμεν ὅμως
κἂν ἐνθύμωσιν μικρὰν
ὅταν ἔργα καὶ φρονεῖδες
δὲν ἀπασχολοῦν ὑμᾶς.

Καὶ ἡμεῖς θὰ προσπαθῶμεν
ὅσορ εἶναι δυνατὸν
Ἴνα ἄξιοι φανῶμεν
τῶν κοινῶν ἡμῶν εὐχῶν.

Χαίρειτε γενναῖοι ἄνδρες
καὶ Κυρίαι Σεβασταὶ
Τύχη ἀγαθὴ τοῦ βλοῦ
πρόδρομος εἴη ὑμῶν

Ἄνθη πάντοτε τὰ ἔχῃ
ἐστρωμένα καθ' ὁδόν.
Τοῦτο μόνον ἐξαρτάται
ἐξ ἡμῶν πρὸς τὸ παρόν·
ἐξ ἡμῶν εὐχὴ θερμῆ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ῥω-
σικῆς Πρεσβείας οἱ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ὁμοῦ ἐ-
ψαλλον ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς τελετῆς τὸν ἐξῆς ὕμνον
ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου Κ. Ξάνθου.

Πλάστα τὸ βλέμμα μου ὅταν ἀνοίξας
τοῦ κόσμου βλέπω τὸ σύμπαν αὐτὸ,
Ὅλωσ τότε ἄφωνος μένω θαυμάζων
Καὶ ἐν βεμβάσμασι κηρύττω μόνον
Μέγας Θεὸς! Μέγας Θεός!

Ἄλλ' ὅταν ἔπειτα εἰς τὰ Σχολεῖα
ἐλθῶν ἀκούσω τὰς σχέσεις αὐτοῦ,
Τότε τὴν δόξαν Σου καλῶς διακρίνω
Καὶ λόγους ἀκέψεως ἐν πίστει ἐκφέρω
Πλάστης σοφός! Πλάστης σοφός!

Λοιπὸν Παράγαθε ζῆλον σχολεῖων
τοῖς πᾶσιν ἔμπρεε διηγεκῆ.
Ἄνδρας ἀρέδειξαν ταῦτα μεγάλους
Ἔθρη κατέστησαν ἀγήρω μόνα
Πάλαι καὶ νῦν! Πάλαι καὶ νῦν!

Τοὺς δὲ συντρέχοντας Πάτερ εὐλόγηι
 Τὰ ἔργα ἅπαντα εὐόδου αὐτῶν,
 ἵνα κηρύττωμεν ὅτι τῷ ὄντι
 δῶρημα τέλειον τοῦ Οὐραρίου
 Δῶρον Θεοῦ! Δῶρον Πατρὸς!

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Γ. Ἐλπίδης ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ
 βήματος τάδε:

Σεβαστὴ καὶ φιλόμουσος Δημηγυρις.

Μετὰ συγκινήσεως βαθείας, ἣτις βεβαίως κατέχει
 πάντας ὑμᾶς διὰ τὸ ἔκτακτον τῆς τελετῆς, ἵσταμαι
 ἐπὶ τοῦ βήματος τούτου, ἵνα ἐκφράσω σκέψεις τινὰς
 ἀναγκαίας εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν κοινῶν πραγμάτων
 τῆς χώρας ταύτης. Τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον εὐχαρίστως
 πράττω τοῦτο, ὅσω παρατηρῶ ὅτι οἱ θεμελιώσαντες
 τὰ νεόδμητα ταῦτα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα συνήρ-
 γησαν ἵνα θέσωσι κυρίως τὰ θεμέλια τῆς προόδου τῆς
 πατρίδος, διὰ τῆς καλλιέργειας τῶν γραμμάτων, πρὸς
 φωτισμὸν τοῦ νοῦς, διάπλασιν τῆς καρδίας καὶ καταρ-
 τισμὸν τῶν χρηστῶν ἠθῶν τῆς νεολαίας μας. Ἐνῶ δὲ
 πάντες ὁμολογεῖτε μετ' ἐμοῦ ὅτι μέγας ὁ σκοπὸς δι'
 ὃν συνήλθομεν σήμερον ἐνταῦθα, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι
 συλλογιζέσθε προσέτι πῶς ἐξ ἀμηχάνων εὑρέθησαν
 πόροι, ὡσεὶ νὰ συντελεσθῇ ἡ πολυδάπανος αὕτη οἰκο-
 δομὴ. Εἰς τὴν ἀπορίαν ὑμῶν ταύτην ἀπαντᾷ μία ἐν-
 δόμουχος φωνὴ λέγουσα· τοιοῦτο τὸ κατόρθωμα τῶν
 τετραετῶν ἀγώνων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἡμῶν Ἀ-
 δελφότητος.

Ἐπεὶ τῆς προόδου τῆς Ἀδελφότητος ταύτης εὐθὺς
 ἐξ ἀρχῆς τῆς συστάσεώς της ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης ὁ

Ἅγιος Δέρκων πολλὰ νουθετήσας, εἰς ἐν μάλιστα
 ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἐγγχωρίων, τὴν ἀνάγκην
 δηλονότι τῆς ταχείας ἐγκαθιδρύσεως ἐνταῦθα παρθε-
 ναγωγείου. Ἡ γυναικεία ἐκπαίδευσις εἶναι λίαν ἀναγ-
 καία εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, γενικῶς δὲ πιστεύεται
 ὅτι ἡ κοινὴ εὐημερία ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκ
 τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως τοῦ γυναικείου
 φύλου. Περιττὸν νομίζω ν' ἀναμασσήσω ἐνταῦθα ὅσα
 ἄλλοι περὶ τούτου εἰδικώτερον ἐπραγματεύθησαν, ἵνα
 μὴ ἀπασχολῶ ὑμᾶς ἐπὶ μακρὸν, καθόσον μάλιστα δὲν
 ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐν Ἀνατολῇ κατα-
 βαλλομένη φροντις περὶ τῆς πρὸς τε τὰ ἄρρενα καὶ
 τὰ θήλεα ἐξ ἴσου διαδόσεως τῶν γραμμάτων δὲν θέ-
 λει βραδύνει νὰ ἀποδείξῃ τὰ εὐεργετήματα αὐτῆς, ὡς
 ταῦτα καταφαίνονται εἰς ὅσας πόλεις αἱ γυναῖκες δὲν
 ἐλαττοῦνται τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὴν παιδείαν. Δικαίως
 ἄρα ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης νῆχθη θερμῶς νὰ κατα-
 βληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ἐνταῦθα
 παρθεναγωγείου. Νῦν δὲ ἄσμενος βλέπων τὴν οἰκοδο-
 μὴν ταύτην ἀποπερατωθεῖσαν, θέλει βεβαίως ἐξακο-
 λουθεῖ νὰ ἐνισχύῃ ἡμᾶς διὰ τῶν σοφῶν Αὐτοῦ παραι-
 νέσεων εἰς τὸ ἀρξάμενον θεοφιλὲς καὶ φιλόανθρωπον
 τοῦτο ἔργον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἡμῶν Ἀδελφότη-
 τος καὶ δικαιοῦται σήμερον νὰ εἴπῃ πρὸς ἡμᾶς· «Χαί-
 ρετε, ἀδελφοί, ὅσοι ἐκοπιάσατε καὶ οὐκ ὀλίγας μοι-
 φὰς ἠκούσατε διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἀδελφότητος ἐργα-
 σας σας· ὅσοι κατὰ νοῦν πολλάκις τῆς ἡμέρας ἔχετε
 τὸν πόθον τῆς εὐοδοσεώς της· ὅσοι καὶ τὴν νύκτα ἐν
 τῷ κοιτῶνι ὑμῶν σκέπτεσθε τίνι τρόπῳ δύνασθε ν'
 ἀποβῆτε ὠφελιμώτεροι εἰς τὴν προόδόν της· ὅσοι ἐπι-
 στατήσαντες εἰς τὴν παροῦσαν οἰκοδομὴν, ὑπερεπη-
 δῆσατε πᾶν πρόσκομμα πρὸς ταχείαν ἀποπεράτωσιν
 της. Χαίρετε, διότι αἱ εὐχαὶ ὑμῶν ὅπως ἴδητε τὴν νεο-

λαίαν προκόπτουσιν ἐν τοῖς μαθήμασιν ἄρχονται νὰ πραγματοποιοῦνται. Ἄλλ' ἢ κατέχουσα ὑμᾶς θυμηδία πρέπει νὰ σᾶς φέρῃ εἰς συναίσθησιν ὅτι ὅσω μέγα τὸ ἔργον τοσοῦτω καὶ μεγάλα ἐπιβάλλονται ὑμῖν καθήκοντα πρὸς διατήρησιν τῶν σχολείων τούτων ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ὅτι μόνος ὁ ἐνθερμος ζήλος πάντων ὑμῶν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ δύναται νὰ κατορθώσῃ τὰ μέχρι τοῦδε παρ' ὑμῖν νομιζόμενα ἀδύνατα. »

Ὅτε τὸ πρῶτον συνελήφθη τὸ σχέδιον τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητός μας καὶ ἤρξαντο ἀξιέπαινοί τινες νεανία νὰ κινῶνται πρὸς παγίωσιν αὐτῆς, πόσαι μεμφιμοιρίαι, πόσαι εἰρωνίαι, πόσοι ὀνειδισμοὶ παρὰ τῶν πολλῶν! Εἰσὶ τινες οἱ τολμήσαντες μάλιστα νὰ διασύρωσι τοὺς ἐραστὰς τοῦ καλοῦ ἴδρυτός τῆς Ἀδελφότητος ταύτης καὶ ν' ἀποκαλέσωσι τὸ κίνημα αὐτῶν ἐπιζήμιον εἰς τὴν πατρίδα, ἐκεῖνοι ἀκριβῶς οἵτινες οὐδέποτε διὰ τοῦ παραδείγματός των ἀπέδειξαν ἡμῖν ποῖα ἔργα πρέπει νὰ πράττῃ τις διὰ νὰ ἦναι κοινωφελῆ. Καὶ ὅμως, Κύριοι, αὐτὰ τὰ πράγματα διατρανοῦσιν ὅποσον εὐεργετικοὶ εἶναι τῇ πατρίδι οἱ συνελθόντες ὡς εἰς παιδιὰν τὸ πρῶτον ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἵνα θέσωσιν αὐτοσχεδίως τὰς πρώτας βάσεις τῆς Ἀδελφότητος ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, οἵτινες οὐκ ὀλίγον ἐμόχθησαν ὑπὲρ τῆς ποθητῆς προόδου. Τοσοῦτον ὁ ζήλος τῆς εἰς τὰ καλὰ ἐπιμονῆς αἰρεῖ πᾶν πρόσκομμα εἴτε ἐθελοκάκως εἴτε ἐξ ἁμαθείας παρεμβαλλόμενον! Ἴδετε τί ἔπραξεν ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ὁ περιώνυμος διὰ τὰς ἀγαθοεργίας του ἀνὴρ, ὅστις φλεγόμενος ἐκ τοῦ ἱεροῦ πυρός τῆς πρὸ τὸν πλησίον ἀγάπης, οὔτε κόπων, οὔτε θυσῶν ἐφέστη ἵνα καταστήσῃ καὶ τυφλοῖς δῆλον τὸν ὑψηλοσκοπὸν τῶν κοινωφελῶν ἔργων του καὶ ὅστις δικαίως ἐπεσπάσατο τὴν κοινὴν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην. Ἄν κα

ἐλλείπη εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, πάρεσιν ἐνταῦθα νοερῶς, ὡς μοὶ ἔγραφεν ἐσχάτως.— «Θέλετε, μοὶ ἔγραφε, θέλετε μετ' οὐ πολὺ πανηγυρίσει τὴν ἐπετηρίδα τῶν ἀγίων Προσατῶν τῆς ἡμετέρας Ἀδελφότητος. Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην θέλω παρευρεθῆ ἐν πνεύματι, ἀν οὐχὶ αὐτοπροσώπως. Φέρε μοι τότε εἰς τὴν μνήμην ὅλων τῶν συναδέλφων, ἔκφρασον πρὸς αὐτοὺς ὅτι λυπούμαι ἐνδομύχως διότι μακρὰν ὦν ἀδυνατῶ νὰ λάβω πρὸς τὸ παρὸν ἐνεργητικώτερον εἰς τὰς πράξεις των μέρος. Εὐχόμαι δὲ ἵνα ἢ πρὸς τὸν κοινὸν ἀγῶνα σύμπνοια καὶ ἐγκαρτέρησις χειραγωγῶσιν Ἑμᾶς κατὰ τὰς διασκέψεις τῶν συνεδριάσεων σας καὶ διευκολύνωσιν οὕτω τὸ ἔργον πρὸς τὸν Σεβάσμιον Κύριον Ἀργυρόπουλον καὶ πρὸς Ἑμᾶς. Ἡ ἐπ' ἀγαθῷ ὁμόνοια εἶναι τὸ μόνον ἐχέγγυον τῆς προόδου, ἢ πηγὴ ἢ προάγουσα τὰ ἐκπαιδευτήρια, ἢ καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα μέγαλα ποιοῦσα.»—Ταῦτα μοὶ ἔγραφεν ἐσχάτως ὁ ἀνὴρ, οὐτινος ζώσας ἔχετε τὰς εὐεργεσίας ἐν τῇ Ἀδελφότητι, οὐτινος τὸ πνεῦμα ἐξωγόνησεν αὐτὴν καὶ εἶναι ἠνωμένον ἐν τοῖς ἔργοις τῆς φιλανθρώπου προόδου τῆς. Σεβάσθητε τὸν Ἄνδρα ἅπαντες οἱ συνελθόντες. Οὗτος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν συνενώσας ἐν ἑαυτῷ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν δραστηριότητα καὶ συντελέσας οὕτω εἰς τὴν ταχεῖαν ἀνέγερσιν τῆς λαμπρᾶς οἰκοδομῆς τῶν δημοτικῶν τούτων σχολείων μας· οὗτος εἶναι ὁ Στρατηγὸς Φραγκίνης. Ἐπίσης ἴδετε πόσον εἰργάσθη, ἐργάζεται καὶ αἰσθάνεται ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ κοινωφελούς σκοποῦ κοχλάζον εἰσέτι εἰς τὰς φλέβας του τὸ αἷμα ὁ γεραρὸς καὶ ἀεισέβαστος Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Κύριος Ἀργυρόπουλος καὶ πόσον προτρέχων ἡμῶν εἰς τὸ καλῶν καιρίως θλίβεται ὡς ἂν βλέπει ἡμᾶς ῥαθύμους ἕπερὶ τὰ κοινὰ πράγματα. Ἴδετε τοὺς προστάτας καὶ εὐεργέτας τοὺς τε ἄλλους καὶ τοὺς

πλουσίως συνδραμόντας εἰς τὴν δαπάνην τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, τὸ ἐμπορικὸν σῶμα τῆς πρωτευούσης, ἰδίως δὲ τοὺς Κ. Κ. Πέτρον Καμάραν καὶ Στέφανον Ῥάλλην, οἵτινες μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ Φραγκίνης συνέλεξαν τὰς τῶν πλουσίων εἰσφοράς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένους τῶν Μουσῶν καὶ προσηρέχθησαν γενναίως διὰ τῆς ἰδιαιτέρας εἰς αὐτὸ φιλοδοξίας των. Τὸ παράδειγμα τῶν Κυρίων τούτων ἐμπνέει εἰς τὰς φιλοπάτριδας καρδίας σέβας, θαυμασμὸν καὶ ἐνθουσιασμὸν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐκ τῆς ἠθικῆς προόδου προέρχεται ἡ ἀνθηρὰ κατάστασις τῶν κοινῶν καὶ ἐκ ταύτης κρίνεται ἡ ὑπόληψις χώρας τινός, πόλεως καὶ ἔθνους ἐν γένει. Δυστυχῶς τὰ κοινὰ παρ' ἡμῖν δὲν ἀκμάζουσιν. Αἰτία τούτου εἶναι ὅτι πολλοὶ νομίζουσι μόνον χρέος των νὰ αὐξάνωσι τὴν ἰδιαιτέραν των περιουσίαν, σκεπτόμενοι ὅτι δῆθεν ζημιοῦνται ὡς ἄτομα, ὅταν καὶ ἐλάχιστον μέρος τῶν ἐργασιῶν των ἀφιερῶσιν εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς σκέψεως των, ἂν καὶ ὡς ἄτομα δύναται νὰ τοὺς ὠφελῇ, ὡς ἀνθρώπους ὅμως ἀνήκοντας εἰς κοινωσίαν, εἰς πατρίδα, εἰς ἔθνος, ἀποδεικνύει αὐτοὺς μικροπρεπεῖς, ἀφιλοτίμους, δούλους τῆς ὕλης, μόνον παρὸν ἔχοντας (ὁποῖον παρὸν!) οὐδέποτε ὅμως μέλλον. Καὶ βεβαίως τίς θέλει θαυμάσει ποτε τὸν ἀδιακόπως θησαυρίζοντα περιουσίαν δ' ἑαυτὸν, μένοντα δὲ ἀπαθῆ καὶ ψυχρὸν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωσίας; Ἐπαινοῦσιν ὅμως οὐκ ἔχοντες τὸν ἄνδρα ὅστις οὐ μόνον ἐκ παντὸς τρόπου εὐεργετῆ, ἂν δύναται, καὶ πολλάκις θυσιάζει τὴν ἀτομικὴν του ἡσυχίαν χάριν τῆς γενικῆς προόδου, ἀλλὰ χαίρει διότι γίνεται κοινωφελῆς. Παρατηρήσατε δὲ πόσον σιωπᾶ ὅταν προηλαχίζηται διὰ τὰ καλὰ ἔργα του καὶ πόσον ἀπ' ἐναντίας φροντίζει

αὐξάνη καθ' ἑκάστην τοὺς ἀγῶνας του πρὸς βελτίωσιν τῶν κοινῶν πραγμάτων, παρηγορούμενος ὅτι μετὰ τὸν θάνατόν του θέλουσι μνημονεῦει τὸ ὄνομά του ἐν εὐλογίαις. Ἄν ἕκαστος ἄνθρωπος ἦτο προωρισμένος νὰ ζῆ μόνον δι' ἑαυτὸν, τοιαύτη ἡδονὴ βεβαίως οὐδὲν ἔχει θέλγητρον, διότι ἐπιθυμεῖ νὰ ζῆ ἐν τῇ κοινωσίᾳ, ἀφ' οὗ ζῆ ἐκ τῆς κοινωσίας· ἐπομένως ὀφείλει νὰ ζῆ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους θυσιάζων μέρος τῶν ἐργασιῶν του χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Πρὸς τούτους, ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶναι βραχύς, ὁ μεμονωμένος ζῶν καὶ μὴδὲν χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἐργαζόμενος, ὅταν δύνηται, εἶναι ἐφήμερος ἐν τῇ κοινωσίᾳ καὶ δικαίως, ἅμα ἀποθάνη, συναποθνήσκει καὶ ἡ μνήμη τῆς ὑπάρξεώς του. Καθὼς δὲ εὐχαρισεῖται ἕκαστος ν' ἀκούῃ ὅτι ἐπαινοῦνται οἱ πρόγονοί του καὶ ἐμπνέουσι εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη ἄπειρον σεβασμὸν, διότι ἐμόχθησαν ὑπὲρ τῆς γενικῆς προόδου· οὕτω, ἵνα τις ἦναι ἀξίος τῶν ἐνδόξων προγόνων του, πρέπει νὰ πράξῃ καὶ ἔργα κοινωφελῆ, ἵνα τιμᾶται μετὰ θάνατον παρὰ τῶν μεταγενεσέρων. « Ὁ ἔρως τῆς μετὰ θάνατον δόξης, λέγει ὁ Κοραῆς, εἶναι ψυχῶν εὐγενῶν ἔρως. Μόνον τὰ ἀνδράποδα δὲν αἰσθάνονται τὸν τοιοῦτον ἔρωτα ». Ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν ἄτομα ἀποθνήσκουσι, τὸ δὲ ἔθνος ζῆ, ὀφείλει τις νὰ ζητῆ τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους, ἵνα ἐν τῇ ἐθνικῇ ἀθανασίᾳ ἀπαθανάτισῃ καὶ τὸ ἴδιον ὄνομά του, τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνιζόμενος καὶ συνεισφέρων ὑπὲρ τῶν κοινῶν πραγμάτων εἴτε διὰ λόγων, εἴτε δι' ἔργων, ἀναλόγως τῆς ἧς ἔλαχε κοινωτικῆς τάξεως. Τί ὠφελεῖ νὰ λεγώμεθα Ἕλληνας, τὰ δὲ ἔργα ἡμῶν νὰ μὴ συμβιβάζωνται πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα; Τί ὠφελεῖ νὰ ἦναι τις πλούσιος καὶ νὰ μὴ κάμη καλὴν χρῆσιν τοῦ πλοῦτου, ὅταν βλέπη τὰ κοινὰ πράγματα ἐν κακῇ καταστάσει, γινόμενα πολλάκις ὑπόθεσις

χλεύης εἰς τοὺς ἄλλοεθνεῖς; Τί ὠφελεῖ νὰ καυχᾶται τις διὰ τίτλους μεγαλωνύμους πατρικοὺς καὶ νὰ ἐπιδεικνύη τὴν γενεαλογικὴν του εὐγένειαν, ἣν ὀρθῶς ὀνομάζει ὁ Κοραῆς εὐγένειαν τοῦ τάφου, ὅταν ὁ λεγόμενος εὐγενέστατος δὲν ἔχη, κατὰ τὸν ποιητὴν Φωκυλίδην, οὔτε τοῦ λόγου τὸ δῶρον οὔτε τῆς συνέσεως;

*Τὶ πλεον γένος εὐγενές εἶναι
οἷς οὐτ' ἐν μύθοις ἔπεται χάρις οὐτ' ἐν βουλῇ;*

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἐὰν θελήσῃ τις νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς παρελθούσης καταστάσεως τῆς χώρας ταύτης καὶ συγκρίνῃ τὴν κατάστασιν ἐκείνην πρὸς τὴν παρούσαν, βεβαίως ὀφείλει νὰ ἐκφράζῃ ἐλπίδας αἰσίου μέλλοντος ἕνεκα τῆς μέχρι τοῦδε ὅπως οὖν γενομένης πρόοδου. Ἄλλ' ἡ πρόοδος αὕτη κατ' ἀνάγκην ὑπῆρξεν ὕλική· διότι πρῶτιστα καὶ μάλιστα ἀπῆρτετο νὰ κατασκευασθῇ τὸ κτίριον τοῦτο, ὅπερ ὡς ἀναγκαῖοτατον εἰς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν ἀπεπερατώθη τῆ συντόνω ἐπιστάσει τῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης Ἐπιτροπῆς. Ἐνταῦθα εἶναι δίκαιον νὰ ἐκφράσω δημοσίᾳ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐγχωρίων πρὸς τοὺς Κυρίους Κωνσταντῖνον Σ. Καραθεοδωρῆν, Σωτήριον Θεοχαρίδην, Γεώργιον Τσικούραν καὶ Ἀνέστην Καταλιφόν, οἵτινες ἀναλαβόντες τὴν ἐπίστασιν τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, δὲν ἤκουσαν φωνασκίας, δὲν ἐδειλίασαν εἰς τὰ πολλὰ ὑπὸ τινῶν παρεμβαλλόμενα τότε προσκόμματα, δὲν παρητήθησαν τοῦ καθήκοντος ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀνησυχίας καὶ τῶν κόπων τοῦ δυσβαχτάτου τούτου βάρους, ἀλλὰ προέκριναν νὰ γίνωσι κακοὶ πρὸς τοὺς μὴ γινώσκοντας τί ἐξήτουν καὶ προθύμως ἀπεπεράτωσαν τὸ οἰκοδόμημα, εὐφρονοῦντες ὅτι ὁ χρηστός πολίτης πρέπει στερεῶν τῷ ποδῷ

νὰ προβαίνει εἰς ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ καθήκοντος καὶ τὴν σιγὴν ἀντιτάττων εἰς τὰς ἀλόγους τῶν ἄλλων ἀξιώσεις, ὡς μόνην παραμυθίαν καὶ ἱκανοποίησιν του νὰ θεωρῇ τὴν συναίσθησιν ὅτι ἔπραξε κοινωφελές ἔργον. Πρὸς τὸν Κύριον Θεοχαρίδην ἰδίως ὀφείλεται ἐξαιρετικὴ τιμὴ διότι ἀκαμάτως καὶ μέχρι φορτικότητος συνέλεξε πολλὰς χρηματικὰς συνδρομὰς ὑπὲρ τῶν σχολείων τούτων καὶ εἶναι εἰς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Ἀδελφότητος. Ἀπὸ τοῦδε, Κύριοι, ἄρχεται καὶ ἡ ἠθικὴ πρόοδος τῆς νεολαίας, ἣν μόνος ὁ χρόνος θέλει ἀποδείξει, ἂν μὴ ἀμελῶμεν ἐργαζόμενοι πρὸς ἐδραίωσιν τῶν σχολείων.

Ἡ παιδεία, ἡ ἀληθὴς παιδεία, ἐξημερόνει τὰ ἥθη καὶ ἀνυψοῖ τὸν ἄνθρωπον πολὺ ὑπεράνω τῶν ἀλόγων ζῶων, ὡς ἐμπρέπει εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ. Μὴ εἶπη δέ τις ὅτι εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς κοινωνίας εἶναι περιττὰ τὰ γράμματα. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες, οἱ πλεῖστοι, ὄλων τῶν ἐθνῶν, ἔλκουσι τὸ γένος ἐκ τῆς τάξεως τῶν τεχνιτῶν καὶ βιομηχάνων. Δὲν ἠθελον δὲ ἀποβῆ μεγάλοι ἄνευ τῆς παιδείας. Ἐθνη ὀλόκληρα διεκρίθησαν καὶ ἐπρώτευσαν διὰ τῆς παιδείας. Παρατηρήσατε τὰ σήμερον καλούμενα πεπολιτισμένα ἔθνη. Διὰ τί εἶναι τοιαῦτα; Διότι πάσης τάξεως ἄνθρωποι μαθάνουσι γράμματα καὶ διὰ τῶν γραμμάτων τελειοποιοῦσι τὰς ἰδιαιτέρας τῶν τέχνας. Τρανῆν τούτου ἀπόδειξιν ἔχομεν τὸ δρᾶμα οὕτινος ἐκπληκτοὶ πρότινος εἶδομεν τὴν ἀπροσδόκητον λύσιν καὶ ὅπερ διεδραμάτισαν δύο ἔθνη μεγάλα ἰσχυρὰ καὶ ἐπὶ παιδείᾳ προέχοντα. Τὰ ὕλικὰ μέσα καὶ εἰς ἀμφοτέρα ὑπῆρχον ἐπίσης ἄφθονα. Ἐνίκησαν ὅμως οἱ ἕνεκα τῆς εἰς πάσας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ τῶν διαδόσεως τῆς παιδείας ἀναδειχθέντες καὶ ἠθικῶς ὑπέρτεροι. Ἀλλὰ τί ἐξετάζω ταῦτα καὶ δὲν ἀναφέρω ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔθνος δοξά-

ζεται θαυμάζεται καὶ εἶναι ἀθάνατον διότι διὰ τῆς παιδείας ἀνύψωσε τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ μὴ περαιτέρω καὶ ἐφώτισε τὰ σήμερον ἐπὶ πολιτισμῶ διαπρέποντα ἔθνη; Μήπως καὶ ἡ δημώδης παροιμία «ἀνθρωπος ἀγράμματος ξύλον ἀπελέκητον» δὲν εἶναι ἐκφραστικώτατον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς γνώρισμα καὶ δὲν καταδεικνύει ὅτι ἓνα πόθον πρέπει νὰ ἔχωμεν, μίαν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν νὰ γνωρίζωμεν, τὴν ἐκπαιδευσίν μας; Ἄν δὲ ὑπάρχωσι καὶ τινες μαθόντες γράμματα καὶ κακῆν ποιήσαντες αὐτῶν χρῆσιν, τὰς ἐξαιρέσεις ταύτας δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν ὡς κανόνα, ὡς δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν ὡς κανόνα καὶ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν μάχαιραν διὰ τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας μας, διότι μεταχειρίζονται αὐτὴν ἄλλοι εἰς ἀνθρωποκτονίαν ἢ ὅτι δὲν πρέπει νὰ θαλασσοπλωῶμεν, διότι συμβαίνουσι καὶ ναυάγια ἢ ὅτι δὲν πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ πῦρ εἴτε πρὸς Θέρμανσιν εἴτε πρὸς ἄλλην ἐπωφελῆ χρῆσιν, διότι ἐξ αὐτοῦ γίνονται καὶ κοιναὶ συμφοραί.

Ἐκ τῶν εἰρημένων κατανοεῖτε ὅτι πρὸς διόρθωσιν τῶν τε κακῶς κειμένων τῆς χώρας μας καὶ τῆς ἐνὸς ἐκάστου τῶν κατοίκων κοινωνικῆς καταστάσεως πρέπει νὰ ἐνώσωμεν ἅπαντες τὰς προσπάθειάς μας ὅπως καταστήσωμεν τὰ σχολεῖα ταῦτα ἐργαστήρια τῆς διανοητικῆς προόδου καὶ τῆς χρησιμοθηρίας. Εἰς ἐπίτευξιν δὲ τῆς συντηρήσεως τοιούτων καταστημάτων πρέπει νὰ ἐξασφαλίσωμεν εἰς αὐτὰ διαρκεῖς πόρους, τοὺς ὁποίους θέλομεν ἀναμφιβόλως συλλέγει ἐκάστοτε, ἀπὸ ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας προάγωμεν τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητός μας. Θέλετε ἄρα γε ἀμελήσει τούτου ἐν τῷ μέλλοντι, ἀφοῦ πρόκειται τὰ τέκνα σας νὰ ὠφελῶσιν ἐκ τῆς ὀρισθείσης μηνιαίας χρηματικῆς θυσίας, ἢν καὶ ὁ ἀάμπτηχος ἀγογγύστως δύναται νὰ

καταβάλλῃ; Εὐχαρισεῖσθε, δὲν ἀμφιβάλλω, βλέποντες ὅτι ἐξησφαλίσωμεν τὴν οἰκοδομὴν τῶν σχολείων ἐν γενεαῖς γενεῶν. Πόσον ὅμως δὲν πρέπει νὰ εὐχαρισθῆτε ὅταν ἀξιωθῆτε νὰ ἴδῃτε τὰ τέκνα σας προκόπτοντα ἐν αὐτοῖς; Καὶ ποίαν προκοπὴν θέλετε ἐλπίζει ἂν ἀποφεύγητε νὰ συνεισφέρητε εἰς διατήρησιν τῶν σχολείων καὶ ἂν ἡ Ἀδελφότης δὲν βαδίζῃ εἰς τὸν προορισμὸν τῆς; Εἶναι καιρὸς νὰ αἰσθανθῆτε τοῦτο, ἄνδρες, γυναῖκες, μεγάλοι καὶ μικροί. Τὰ σχολεῖα θέλουσιν ἀναδείξει τοὺς κοινωφελεῖς καὶ φιλοπάτριδας. Ὅπου δὲν ὑπάρχωσι προοδευτικὰ σχολεῖα, ἐκεῖ προλήψεις, ὀπισθοδρόμησις, αἰσχροκέρδεια, ἐκεῖ ἀταξία, χαμέρπεια, δουλοπρεπῆς κολακεία. Εἶθε ἀπὸ τοῦδε νὰ ἴδω ὅτι ἡ Ἀδελφότης μας θέλει ἀριθμεῖ ὡς μέλη ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης. Πέντε ἀπλᾶ γρόσια εἶναι ὁ μηνιαῖος φόρος των. Ἄλλ' ἂν ἅπαντες δίδωσι τόσον ποσὸν τακτικῶς, ὦ! πόσα καλὰ θέλουσι προκύψει ἐκ τούτου! Εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι ἂν τὰ κεφάλαια τῆς Ἀδελφότητος αὐξήσωσι καὶ περισσεύσωσιν, οἱ ἐπιμελέστεροι τῶν μαθητῶν θέλουσι πέμπεσθαι δι' ἐξόδων δημοσίων εἰς ἐκπαιδευτήρια ἀνώτερα πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν στοιχειωδῶν γνώσεών των, θέλομεν ἔχει ἐνταῦθα βιβλιοθήκην πλουσίαν καὶ ἀναγνωστήριον καὶ θέλομεν ἐν γένει καταστήσει τὴν χώραν ταύτην παράδειγμα τῆς προόδου εἰς τὰ γειτονικὰ χωρία. Τοιαῦτα εἶναι τὰ προσδοκώμενα ὠφελήματα διὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν ἅπαντες πρὸς παγίωσιν τῆς Ἀδελφότητός μας. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν αὕτη, οὐδεὶς τῶν πλουσίων δὲν ἤθελε μᾶς συνδράμει, ἢ οἰκοδομῆ τῶν σχολείων τούτων δὲν θὰ ἐγένετο, ἄποροι μαθηταὶ δὲν ἤθελον πορίζεσθαι ὡς ἐπορίσθησαν δωρεὰν τὸν ἱματισμὸν καὶ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς διδασκαλίαν βιβλία των.

Ἄφου δὲ ἤδη συνετελέσθη τὸ οἰκοδόμημα τῶν σχολείων μας καὶ συμφωνεῖτε ἅπαντες, νομίζω, ὅτι ἐκ τῶν καλῶν σχολείων ἀπορρέει πᾶσα ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ἐπ' ἀνάγκης οὐ μόνον νὰ ἔχωμεν ἀρκοῦντας τοὺς πρὸς συντήρησίν των πόρους, ἀλλὰ προσέτι σκεπτόμενοι πόσον ὑψηλὸν καὶ κοπιῶδες εἶναι τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, νὰ τιμῶμεν καὶ σεβώμεθα τοὺς διδασκάλους, οἵτινες ἐκθύμως ἀγωνίζονται νὰ διδάξωσι τὰ τέχνα σας τὰ καλὰ μαθήματα. Εὐτυχεῖς αἱ κοινότητες ὅσαι ἠμμοίρησαν διδασκάλων ἀξίων τῆς κλήσεως αὐτῶν. Εὐτυχεῖς δὲ καὶ οἱ διδάσκαλοι οἵτινες ζῶσιν ἐν κοινότητι γινωσκούση νὰ σέβηται αὐτοὺς κατ' ἀξίαν. Τί ἀπολαμβάνουσιν ὁμῶς οὗτοι ἐνταῦθα ἀνθ' ὧν καταβάλλουσι κόπων καὶ μόχθων ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς ὑγιοῦς δεδασκαλίας; Εἰς τοῦτο ἄς ἀποκριθῶσιν οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι οἵτινες, ὅταν ὁ διδάσκαλος παιδεύῃ τὰ τέχνα των ὡς ἀτάσθαλα, φέρονται ψυχρῶς πρὸς αὐτὸν καὶ οὐχὶ σπανίως ἐκφράζουσιν ἄρρητ' ἀθέμιτα. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅταν ὁ μαθητὴς εἶναι ἀτακτος καὶ ἀμελής, ὁ διδάσκαλος, κατὰ τὴν ἀξίωσιν γονέων τινων, ὀφείλει παραβλέπων τὸ καθήκον του νὰ παρευρίσκηται εἰς τὴν σχολὴν διὰ τὸν τύπον, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ νὰ γίνηται τὸ παίγνιον τῶν μαθητῶν. Καὶ ὑπομονὴ ἂν οἱ γονεῖς οὗτοι ὧσιν ἐκ τῶν νομιζόντων τὸ γλυκὺ πικρὸν καὶ τὸ πικρὸν γλυκὺ. Ἄν δὲ τύχῃσι τοιαῦτα φρονοῦντες καὶ γονεῖς ὡς εὐπαιδευτοὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν θεωρούμενοι ἴδεν πρέπει ὁ εὐσυνειδήτος διδάσκαλος νὰ καταρᾶται τὴν τύχην του διότι παραγνωρίζεται ἡ κλήσις του καὶ τὸ ἱερώτατον τῶν ἐπαγγελμάτων καθίσταται οὕτω τὸ πάντων καταγελασώτατον; Γονεῖς! μὴ διὰ τοιαύτης ἀσυγγνώστου διαγωγῆς σας γίνεσθε αἴτιοι βλάβης ἀντὶ ὠφελείας τῶν

τέχνων σας! Βεβαιώθητε ὅτι τὰ φίλτατα τέχνα σας ὅσω μᾶλλον ὑπακούουσιν εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων των καὶ τὰς ἐκπληροῦσι πιστῶς, τοσούτω μᾶλλον θέλουσι προοδεύσει, ὡς ἐπιθυμεῖτε ἅπαντες, ἐπ' ἀγαθῶ καὶ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς κοινωρίας. Δείξατε σταθερότητα ἀμετάτρεπτον εἰς τὴν πρὸς τοὺς διδασκάλους εὐπέθειαν, ἵνα μὴ μετανοήτε ὕστερον διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πολυτιμοτάτου χρόνου τῆς νεότητός των, ὃν ἐσπατάλησαν τὰ τέχνα σας ἐν τοῖς σχολείοις καὶ τοῦτο διότι κατεστήσατε διὰ τῆς κακῶς ἐννοουμένης φιλοστοργίας προβληματικὴν τὴν πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐπαγγελίαν τοῦ διδασκάλου. Σκέφθητε ὅτι ἵνα προκόψωσι τὰ τέχνα σας πόσοι ἀληθῶς φιλοπάτριδες καὶ ἰδίως οἱ ἔφοροι τῶν σχολείων μοχλοῦσι καὶ ταλαιπωροῦνται ὅπως ἴδωσι μίαν ἡμέραν τὰ καλὰ ἔργα τῶν μαθητῶν. Εἶθε ἡ ἀσθενὴς αὐτῆ φωνή μου εὔροι εὐάρεστον ἠχῶ εἰς τὰς ἀκοὰς ὑμῶν, ἂν ἀληθῶς ἐννοήτε ποῦ δύνανται νὰ ζητήσωσι τὰ τέχνα σας τὴν ποθητὴν πρόοδόν των.

Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ἴσως ἡ μόνη ἐν τῷ Θρακικῷ Βοσπόρῳ ἢ δυναμένη ν' ἀναπληρώσῃ πᾶσαν τυχὸν ἔλλειψιν πρὸς διόρθωσιν τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἀρκεῖ οἱ κάτοικοι νὰ καλλιεργήσωσι τὸ ἀγλαόκαρπον τῆς ὀρθοφροσύνης δένδρον, ἵνα προσελκύωσι πολλοὺς ἐκάστοτε προστάτας καὶ εὐεργέτας αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἐνταῦθα παρεπιδημούντων ἐπιφανῶν. Ἀπόδειξις πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔστω ἡ ὑπὲρ τῶν σχολείων τούτων ὑψηλοφροσύνη τῆς Α. Ε. τοῦ Στρατηγοῦ Ἰγνατιέφ καὶ τῆς πολυσεβάστου Πρεσβείρας Κ. Αἰκατερίνης Ἰγνατιέφ. Εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν τῆς Ῥωσσίας ἡ κοινότης ἡμῶν ὀφείλει ἀδιάλειπτον εὐγνωμοσύνην διότι κατ' ἔτος ἀπονέμει ἐπιχορήγησιν χιλίων τριακοσίων ρουβλίων, εἰς συνδρομὴν

τοῦ σήμερον ἐγκαινιζομένου παρθεναγωγείου. Δὲν εὐ-
 ρίσκει τις λόγους ἱκανοὺς ἵνα ἐκφράσῃ τὰς πρὸς τὰς
 ΑΑ. ΕΕ. εὐχαριστίας τῆς κοινότητος διὰ τὴν ἐνδεδε-
 χῆ καὶ ἰδιαιτέραν ὑπὲρ τοῦ εὐαγοῦς τούτου τεμένους
 τῶν Μουσῶν εὐνοϊάν των. Γαῖς πρεσβείαις τοῦ Περι-
 βλέπτου τούτου Ζεύγουσ ὀφείλεται οὐ μόνον ἡ μνη-
 σθεῖσα ἀνακτοδωρία, ἀλλὰ καὶ τὸ οὐκ εὐκαταφρόνη-
 τον ποσὸν τὸ προῖόν ἐκ τοῦ πέρυσιν ἐν Σταυροδρομίῳ
 ὑπὲρ τῆς Ἀδελφότητος δοθέντος χοροῦ καὶ ἡ προσ-
 φορὰ ἐκ λιρῶν 250 ἢ συμπεριληφθεῖσα ἐν τῷ κοινῷ
 ἔρίνῳ πρὸς δαπάνην τῆς οἰκοδομῆς ταύτης καὶ ἡ ἐ-
 σχάτως ἐτέρα προσφορὰ ἐκ λιρῶν 100 πρὸς πορισμὸν
 τῶν χρεωδῶν ἐπίπλων τῆς. Εὐεργετούμενοι λοιπόν,
 συλλογίσθητε πόσον πρέπει νὰ διπλασιάσῃτε τὸν ζῆ-
 λον καὶ τὴν προθυμίαν σας, ἵνα οἱ δωρεαὶ αὗται ἀπο-
 φέρωσι τοὺς καρπούς των διὰ τῆς διαδόσεως τῶν φώ-
 των εἰς τὴν νεολαίαν, εὐ εἰδότες ὅτι ἀντεχόμενοι τῆς
 παιδείας πολλοὺς ἐξετε τοὺς προστάτας καὶ εὐεργέ-
 τας τῆς πατρίδος. Ἴνα δὲ κατορθωθῇ τοῦτο, δὲν πρέ-
 πει οἱ διάσημοι ἄνδρες, ἐρχόμενοι ἐνταῦθα, νὰ βλέ-
 πωσι μόνον χώραν ἐκ δασῶν στεφανουμένην, ἐκ τῶν
 κελυθμάτων τῶν ἀηδόνων καὶ ἄλλων παμπληθῶν
 στρουθίων ἀντιλαλοῦσαν, ἐκ ῥοδῶνων καὶ ἀνθῶνων
 εὐόσμων μυροβολοῦσαν, ἐκ τερπνῶν παραλίων καὶ
 πολυτελῶν μεγάρων καθωραϊζομένην, ἐκ φυσικῶν καὶ
 τεχνητῶν ἐν γένει καλλωνῶν πλουτιζομένην, ἀλλὰ
 πρέπει νὰ βλέπωσι καὶ χώραν ἐπὶ τῇ φιλομουσίῳ προ-
 δῶ τῶν κατοίκων τῆς διαπρέπουσαν. Αἴσχος ἂν ἐν τῷ
 μέλλοντι νομίσωμεν ἀρχοῦσαν τὴν ἐπίδειξιν τῶν πα-
 τραγαθίων μας καὶ δὲν δυνηθῶμεν νὰ παρουσιάζωμεν
 εἰμὴ μόνον ἐλαττώματα δι' ἃ θέλομεν προκαλεῖ τὸ
 καθ' ἡμῶν τῶν ξένων μειδίαμα. Ἄλλοτε ἤρχοντο ἐν-
 ταῦθα οἱ ξένοι ἵνα διανύσωσι τὸ θέρος χάριν τρυφῆς

καὶ ὑλικῶν ἀπολαύσεων· τοῦ λοιποῦ, ἂν ἡ Ἀδελφότης
 ἐξακολουθῇ νὰ βαίνει ἐπὶ τὰ πρόσω, θέλουσι συγ-
 κοινωνεῖ μεθ' ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς διανοίας.
 Ἄλλοτε ἤρχοντο πολλοὶ χάριν τῶν φυσικῶν πλεονε-
 κτημάτων τῆς χώρας ταύτης· τοῦ λοιποῦ πρέπει νὰ
 ἐρχωνται ἵνα εὐφραίνωνται καὶ ἐπὶ τῷ τελείῳ καταρ-
 τισμῷ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων μας. Ἄλ-
 λοτε ἐγίνοντο πανηγύρεις ὅπως πολλοὶ χορεύωσιν,
 ὀργιάζωσι καὶ ἐκβαχεύωνται ἐν ἀλαλαγμοῖς καὶ κα-
 κοφῶνοις ἄσμασι· τοῦ λοιποῦ πρέπει νὰ γίνωνται πα-
 νηγύρεις πρὸς θρίαμβον τῶν Μουσῶν καὶ διέγερσιν
 τῆς περὶ τὰ κοινωφελῆ ἔργα ἀμίλλης.

Πρὸς ὑμᾶς, ὦ νέοι, ἡ πατρὶς ἀτενίζει μετὰ θάρ-
 ρους καὶ παρ' ὑμῶν προσδοκᾷ τὴν τῶν κοινῶν ἐπιμέ-
 λειαν. Ἡ ἄλλοτε πρόθυμος σύμπραξις πάντων ὑμῶν
 ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως τοῦ κοινῶ καλοῦ εἶναι ἀξία παν-
 τὸς ἐπαίνου. Ἡθοποιοὶ χάριν τῆς γενικῆς προόδου γε-
 νόμενοι, ἀνέβητε πολλακίς εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἡ χα-
 ρὰ ὅτι εἰργάζεσθε ὑπὲρ τῆς πατρίδος σας καθίσα θάρ-
 βάλεους εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἄλλοτε, πρόθυμοι εἰς τὴν
 ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνατεθειμένων ἡμῖν καθηκόντων, ἐ-
 φάνητε ἀνώτεροι τῶν μεμψιμοιριῶν καὶ κακοβούλων
 εἰσηγήσεων τῶν τὰ πάντα πρὸς χάριν ποιούντων καὶ
 λεγόντων καὶ ἐνθέρμως συνηγορήσατε πρὸς τοὺς ἀ-
 παθῶς βλέποντας τὸ κοινὸν συμφέρον ὑπὲρ τῶν ἐκ
 τῆς προόδου τῆς Ἀδελφότητος προσδοκωμένων εὐερ-
 γειῶν τῇ πατρίδι. Σήμερον ὁμως (διατὶ νὰ μὴ τὸ εἴ-
 πω;) δὲν δεῖκνυετε τὸν ζῆλον τῶν καλῶν ἐκείνων ἔρ-
 γων σας ἀλλ' ἐζηλεύσατε τινὲς ἐξ ὑμῶν τὴν κομποῤ-
 ῆμοσύνην, τὰς παταγώδεις σκιαμαχίας καὶ τοὺς
 Δογμισωτικὸς θριάμβους; ὡς νὰ δύνασθε οὕτω νὰ
 κατορθώσητε πᾶν ὅ,τι κατορθοῦται διὰ τῆς συνέσεως
 τῆς ὑπομονῆς, τῆς μετριοφροσύνης καὶ τῆς συμ-

πνοίας ὑπὲρ τῆς γενικῆς προόδου. Μὴ δεικνύετε ὅτι δὲν διαφέρετε τῶν Ἀθῆναιων οἵτινες πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ περιτρέχοντες τὰς ἀγυῖας ἀπήγγελλον στίχους τινὰς τοῦ Εὐρυπίδου ὡς δῆθεν φλεγόμενοι ἐκ τοῦ ἔρωτος τῆς καλαισθησίας ἣτις δὲν διήρκεσεν εἰμῆ ὅσον καὶ τὰ κυνικά καύματα. Προσέχετε μήπως ἐφαρμοσθῆ καὶ περὶ ἡμῶν ὅ,τι εἶπέ τις τῶν προπατόρων μας: «Τοιγάρ τοι τί τῶν ἀνελπίστων καὶ ἀπροσδοκῆτων ἐφ' ἡμῶν οὐ γέγονεν; οὐ γὰρ βίον γε ἡμεῖς ἀνθρώπινον βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς παραδοξολογίαν τοῖς ἐπομένοις μεθ' ἡμᾶς ἐφυμεν.» Ἀποστρέψατε τό πρόσωπον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις μέλος ὢν τῆς Ἀδελφότητος δὲν παρευρίσκειται εἰς τὰς Συνεδριάσεις αὐτῆς, εἰμῆ ὁσάκις βουλευέται νὰ συζητήσῃ περὶ ζητημάτων οὐχὶ κοινωφελῶν ἀλλὰ προσωπικῶν καὶ δυσαρέστων, ἵν' ἀποδείξῃ τίνος ἐκ τῶν παρόντων εἶναι φίλος καὶ τίνος ἐχθρὸς καὶ ἀναλόγως μεταβάλλῃ τὸν πολύτιμον καὶ ἱερόν σκοπὸν τῶν Συνεδριάσεων εἰς ἀντικείμενον χαμερποῦς παλαιστρας, ὡσανεὶ σπεῖρων ζιζάνια μέλλει νὰ θερίσῃ σίτον. Ὁ τοιοῦτος ἔχει σύμβολον λατρείας τὰ πάθη του καὶ ὡς ἄλλη μαινομένη Μῆδεια βοᾷ:

*Καὶ μαρθάνω μὲν οἷα θῶν μέλιω κακὰ,
θυμὸς δὲ χρύσειον τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.*

Μὴ ἀμελεῖτε, ὦ νέοι, βαίνοντες ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν κοινωφελῶν ἀνθρώπων καὶ ἔστε βέβαιοι ὅτι προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν θέλετε βλέπει τὴν ἀνάσασιν τῆς πατρίδος ἐκ τῆς πτώσεως εἰς ἣν τὴν ἔρριψαν ἢ μέχρι τοῦδε ἀμέλεια τῶν πολλῶν. Ἡ ἐλευσομένη γενεὰ βεβαίως θέλει ἐπιδεικνύει τὴν ἀνθηρὰν κατάστασιν τῶν κοινῶν καὶ θέλει καυχᾶσθαι ὅτι ἠτύχησε νὰ ἔχη

τοιοῦτους πατέρας, οἳ οὐκ ἔστιν ἂν τῶντι φλέγη τὴν καρδίαν σας ὁ πόθος τῆς γενικῆς προόδου.

Δὲν εὐεργετῆ τὴν ἀνθρωπότητα ὁ καταβάλλων πολλοὺς κόπους καὶ μόχθους ἵνα ἐξημερώσῃ θηρία καὶ καταστήσῃ τινα τῶν ἀλόγων ζῶων ἐπιτήδεια εἰς ὄρχησιν ἢ ἄλλας μιμητικὰς παραστάσεις. Εὐεργετοῦσιν ὅμως οἱ τὰ πάντα θυσιάζοντες ἵνα ἡμερώσωσιν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν διὰ τῆς παιδείας καὶ ἀναδείξωσιν τὸν ἀνθρώπον κοινωφελῆ. Ἀκούσατε τί λέγει ὁ αἰόιδιμος Σταγειρίτης. «Ὡς δεινὸν τοῦτο γε, ὦ νέοι, ὅταν στοχασθῶμεν ὅτι πάντες οἱ ἀνθρώποι ἐνόησαν πῶς νὰ ἐξημερώσωσιν καὶ νὰ γυμνάσωσιν τοὺς ἵππους καὶ τὰ λοιπὰ ἄλογα ζῶα τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται εἰς τὰς χρείας αὐτῶν, τοὺς δὲ δυστυχεῖς λογικοὺς ἀνθρώπους δὲν ἐφρόντισαν πῶς νὰ τοὺς γυμνάσωσιν καὶ νὰ τοὺς ἐξημερώσωσιν νὰ ἦναι χρήσιμοι εἰς τὸν κοινὸν βίον καὶ ὠφέλιμοι πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' ἀφῆκαν αὐτοὺς νὰ γίνωνται ἄρπαγες, ἀπειθεῖς, ταραχοποιοί, ὕβρισται κλέπται καὶ καχοῦργοι, διὰ τὴν ἀμάθειαν, πρὸς βλάβην καὶ ζημίαν τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ ἀκαμπτότεροι καὶ σκληρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν ἀγριωτάτων θηρίων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους καὶ ὁμογενεῖς αὐτῶν ἀνθρώπους (Ἀθανασίου Σταγειρίτου Ὁμογενεῖς Προλεγ. Τόμ. Α.)».

Χαίρουσι χαρὰν μεγάλην οἱ κηπουροὶ ἢ γεωργοί, ὅταν βλαστάνῃ δένδρον ἢ φυτὸν ὅπερ ἢ χεῖρ αὐτῶν ἐφύτευσεν. Πόσω μᾶλλον δὲν πρέπει νὰ χαίρωμεν ἡμεῖς, ὅταν συντελῶμεν ἵνα οἱ παῖδες διδασκόμενοι τὰ κατὰ μαθήματα ἀποδῶσιν ἐν τῇ ἀνδρικῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ χρήσιμοι ἑαυτοῖς τε καὶ τῇ πατρίδι; Περὶ τοιοῦτου ἱεροῦ σκοποῦ μὴ γένοιτο νὰ ἀδιαφορήσῃ τις ἐξ ὑμῶν. Ἄν δέ τις δυνάμενος νὰ πράξῃ κοινωφελῆ ἔργα ἀμελῆ, οἱ ζηλωταὶ τῆς προόδου μὴ συνερίζεσθε αὐτὸν μηδὲ προβάλλετε ὡς παράδειγμα εἰς μίμησιν. Ὁ τοι-

οὗτος βεβαίως δὲν ἤθελε δεικνύει τοσαύτην ψυχρότητα εἰς τὸ κοινὸν καλὸν, ἂν ἐσκέπτετο πόσον ἀδικεῖ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ ἑαυτὸν μὲν διότι ἡ κοινὴ ἀμάθεια ἐπιφέρει κοινὴν καὶ τὴν αἰσχύνην, ὅταν ἐν τῇ εὐμόρφῳ ταύτῃ χώρα δὲν ὑπάρχωσι σχολεῖα κατάλληλα· τοὺς ἄλλους δὲ διότι κρύπτει τὸ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον, ὡς ὁ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἀναφερόμενος πονηρὸς δούλος. Ἄλλ' ὅσως ἀδιαφορῶν εἶναι τῆς θρησκείας τοῦ ἀρνητῆς καὶ χειρότερος τοῦ ἀπίστου. Τοῦτο δὲν τὸ λέγω ἐγὼ· τὸ λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «Εἴ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων (Τιμοθ. Α. Κεφ Ε'. 8). Μὴ λοιπὸν ἀδελφοί, μὴ γινώμεθα αἴτιοι τοῦ κακοῦ διὰ τῆς ἀδιαφορίας, ἀφοῦ δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τὸ καλόν. Πρέπει νὰ ὑπερηφανeuώμεθα διὰ τὴν πρόοδον τῆς πατρίδος καὶ ὄχι νὰ καλύπτωμεν τὸ πρόσωπον ὑπ' αἰσχύνης διὰ τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς, ἀφοῦ μάλιστα τὰ περὶ ἡμᾶς ξένα ἔθνη φιλοτίμως κινουῦνται ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐκπαιδεύσεως. Ναί μὲν κόπος νομίζεται ἡ τῶν κοινῶν διαχείρισις, ἀλλ' ὁ κόπος οὗτος εἶναι ἱερώτατος ἐπιβαλλόμενος ἐκ τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης. Ὅταν δὲ τὸ κοινὸν πάσχη, δὲν πρέπει τις νὰ σκέπτηται μόνον περὶ ἑαυτοῦ καὶ νὰ λέγῃ: «ψυχὴ μου, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. (Λουκ. Κεφ. ΙΒ. 19)». Τούτων οὕτως ἐχόντων, προσπαθήσωμεν, ἀδελφοί, ν' ἀναδείξωμεν τὴν νῦν ἐλλεινὴν πατρίδα μας φιλόστοργον μητέρα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, οἵτινες, ἀναπολοῦντες εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται σήμερον, θέλουσι χαίρει βλέποντες ὅτι εὐεργετικαὶ χεῖρες ἀνύψωσαν αὐτὴν εἰς τὴν περιωπὴν τῆς δόξης καὶ τῆς τιμῆς διὰ τῆς διαδόσεως τῶν γραμμάτων.

Εἶθε ν' ἀποβῇ ὁ τόπος οὗτος πηγὴ σοφίας καὶ γνώσεων εἰς τοὺς ἔραστὰς τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ωραίου. Εἶθε, παρουσιαζομένης ἀνάγκης εὐρυχωροτέρας οἰκοδομῆς, νὰ μεγεθύνωμεν τὴν παροῦσαν ἀναλόγως τῆς προχωρούσης διδασκαλίας καὶ τὰς αὐξήσεως τῶν μαθητῶν. Ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη καθ' ἣν ἡ οἰκοδομὴ αὕτη δὲν θέλει ἐπαρκεῖ εἰς τὸν πληθυσμὸν τῶν μαθητιῶντων, τότε δικαίως δυνάμεθα νὰ ἱκανοποιηθῶμεν διότι δὲν ἐματαιώθησαν οἱ κόποι καὶ αἱ θυσίαι τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν ἐνταῦθα διάδοσιν τῆς παιδείας διὰ τοῦ καταρτισμοῦ εὐρυχωροτέρων καὶ τελειότερων σχολείων. Τότε καὶ μόνον τότε δυνάμεθα ἀδιστακτῶς νὰ εἴπωμεν ὅτι βαίνομεν εἰς τὸν σκοπὸν μας καὶ νὰ εὐφραινώμεθα τὴν καρδίαν διότι ἡ νεολαία μας προοδεύει εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἠθικὴν. Ἄν δὲ ἐρωτηθῶμεν μετὰ τινα ἔτη, τί κατώρθωσεν ἡ Φιλ. Ἀδελφότης Βουγιούκδερε, εἶθε νὰ δυνάμεθα ν' ἀποκριθῶμεν, ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν κοινῶν πραγμάτων τῆς χώρας ταύτης, ὅτι τὸ ταμεῖον αὐτῆς κατέστη πηγὴ ἀγαθοεργιῶν, ὅτι τὰ μέλη τῆς ἐγκαθίδρυσαν ἐνταῦθα ἀρίζηλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, φυτώρια τῆς ὑγαινουσύνης διδασκαλίας, καὶ ἀπέβησαν οὕτω σωτῆρες τῆς πατρίδος, ἄριστοι τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος πρόμαχοι.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου τούτου τὰ νήπια ἐψάλλον τὸ ἔξῃς παιδαγωγικὸν ἄσμα:

Ἔργα καλὰ
Προσεκτικά!
Μακρὰν, μακρὰν ἡ ὀκνηρία!
Ἄς ἐργασθῶ

Τότ' εὐτυχῶ.

Ὁ ἀργός

εἶναι μισητός.

Τὴν ραπτικὴν ἄς διδαχθῶμεν

διὰ τὰ ράπτωμεν καλὰ

*Ἔργα καλὰ κτ.λ.

* Ἀς γυμνασθῶμεν τὰ κερτῶμεν

καὶ τὰ πλέκωμεν τεχνικὰ

τὰ σαρόνω, τὰ καθαρίζω

ἄς συνειθίσω τακτικά.

*Ἔργα καλὰ κτ.λ.

Καὶ τὰ πλόνω τὰ σιδηρόνω

καὶ τὰ κάμω τὰ γαργητὰ

* Ἀς συνειθίσω εἰς τοὺς κόπους

ὅπως γίνω οἰκοκυρά

*Ἔργα καλὰ κτ.λ.

Μὲ τὸ βίβιον του βινίξει

μὲ τὴν σφύραν σφυρηλατεῖ

καὶ τὸ ψωμίον του κερδίξει

σιδηρουργός καὶ τραγωδεῖ.

*Ἔργα καλὰ κτ.λ.

Ὁ ψωμᾶς τὰ ἄλευρα βρέχει

καὶ ζυμόνει ἐπιμελῶς

καὶ ὁ ἰδρώς ἰσθόνως τρέχει

ὅπως μᾶς τρέφῃ τακτικῶς.

*Ἔργα καλὰ κτ.λ.

Τὰ βιβλία θὰ διαβίλω

καὶ θὰ γράφω ὀρθὰ καλὰ

καὶ θὰ ψάλλω τὰς προσευχὰς μου

εἰς τὴν Πλάστην ἁρμονικά.

*Ἔργα καλὰ κτ.λ.

Μετὰ ταῦτα ἀπήγγειλεν ἡ Διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου Κυρία Ἑλένη Παπαδοπούλου τὸν ἑξῆς λόγον:

Παιερώτατε Δέσποτα, Σεβαστὴ Ὁμήγυρις

Καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ γένος ἡμῶν ἀπέβαλε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν, ἀφίκετο αὐτῷ ἄνωθεν τὸ ἔλεος τοῦ νὰ ζῇ ὑπὸ τὴν ιδιότητα συνόλου, ἤτοι κοινωνίας λογικῆς καὶ θρησκευτικῆς. Τότε ἄνδρες μεγαλοφυεῖς καὶ σοφοὶ σπουδαίως τὸ τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνο ἔλεος κατανοήσαντες, προθύμως ὠφελήθησαν τῆς καταστάσεως ἐκείνης, καὶ τινες ἐτράπησαν εἰς τὴν διευθέτησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἄλλοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων, ἐπιδιδόντες ἑαυτοὺς εἰς τὴν τοῦ ἔθνους διδασκαλίαν· καὶ οὕτω εἰς διάφορα μέρη τῆς τε Μεγαλόπολεως ταύτης καὶ ἀπανταχοῦ ὅπου εὐρίσκονται ὀρθόδοξοι κοινωνίαι ἀνηγέρθησαν, ὡς γιγνώσκετε, διδασκαλεῖα καὶ μεγάλαι σχολαί.

Ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν βαίνουσα καὶ ἡ ἐνταῦθα Φιλογενῆς καὶ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης, ὑποσηριζομένη ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς Εὐγενείας τῆς Φιλομούσου καὶ Φιλογενεστάτης Σεβαστῆς Πρεσβείρας πασῶν τῶν Ῥωσιῶν, καὶ κοινότητος, ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀνεγέρσεως καὶ ἰδρύσεως τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου, ὡς ἐστίας τινὸς τῆς κατὰ τὸν θεῖον λόγον ἀναπτύξεως καὶ διαπλάσεως τῶν ὑμετέρων προσφιλῶν θυγατέρων.

Πρὸς τὴν ὑμετέραν ὑπερβάλουσαν ἀγαθότητα τὴν ἐκ τῆς ὑψηλῆς Εὐγενείας Ὑμῶν διαχυνομένην, Ὁ Φιλόμουσος καὶ Φιλογενῆς Προστάτης τοῦ Παρθεναγωγείου τούτου Σεβασμιωτάτη Πρέσβεια, τὸν λόγον παρεκτρέπουσα, ὡς ἀπαρχὰς προσφέρω Ὑμῖν τὴν ἐγ-

κάρδιον τῶν μικρῶν μαθητριῶν μου υἱικὴν εὐγνωμοσύνην. Δὲν θέλω δὲ ἀρθρώσει λέξιν πρὸς διασάλπισιν τῆς ἀπείρου Ὑμῶν Εὐγενείας φοβουμένη μὴ ἐπισκιάσει τὴν διαύγειαν αὐτῆς. Ἀπλῶς ἀναφέρω Ὑμῖν ὅτι θέλω περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ ἐμφυσήσω εἰς τὰς τρυφεράς καρδίας τῶν ἀθῶων μαθητριῶν μου τὸ αἶσθημα τῆς προτιμίας Ὑμᾶς εὐγνωμοσύνης καὶ θέλω μετουσιώσει ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐξίσου μὲ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν στοργὴν καὶ ἀγάπην.

Ἡ Σεβαστὴ Ἐφορία τῶν Σχολῶν, ἐν τῇ γοργότητι τῆς πρὸς τὸν φιλογενῆ σκοπὸν ἐνεργείας αὐτῆς, τὴν προτάσει τοῦ Ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Ἀδελφότητος εὐηρεστήθη νὰ μὲ καλέσῃ ὅπως τὴν διεύθυνσιν αὐτὴ ἀναλάβω.

Ἐγὼ δὲ, εὐελπὶς καὶ μετὰ συγκινήσεως καὶ εὐγνωμονος προθυμίας, τὴν τιμῶσάν με ταύτην πρόσκλησιν ἀπαδεξαμένη, χαίρουσα ἔσπευσα εἰς τὸ στάδιον τοῦ καλοῦ ἀγῶνος. Οὕτως εὐχαριστοῦσα καὶ χαιρετῶσά ὑμᾶς, ἐμφανίζομαι σήμερον ἐν μέσῳ ὑμῶν, Ἑλληνικῆ ἀληθῆς συμπολίτις καὶ συμπατριῶτις ὑμῶν, τέκνον γνήσιον μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πνευματικῆς μητρὸς καὶ τροφῆς, τὰς αὐτὰς μεθ' ὑμῶν ἔχουσα πατρικὰς παραδόσεις, καὶ τὰ αὐτὰ ἀναγνωρίζουσα ἀπλᾶ καὶ ἀρχαῖα ἤθη καὶ ἔθιμα. Διὸ πλήρης θάρρους εἰμὶ καὶ χρηστῶν ἐλπίδων, ἐπὶ τὸ ἀνοιγόμενόν μοι στάδιον, ἀλλ' οὐκ ἤττον συναισθάνομαι τὸ καθήκον νὰ λαλήσω Ὑμῖν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ ὀλίγα ἀναγόμενα εἰς τὴν εὐδωκίαν τοῦ ἔργου, οὕτινος ὑπὸ αἰσίους οἰωνοὺς ἀρχόμεθα σήμερον. Ἰνα καρποφορήσῃ ἀγαθῶς τὸ προκείμενον ἔργον, ἐκτὸς τῆς εὐλογίας τοῦ Παναγάρχου Πατρὸς, οὐκ απαιτοῦνται νομίζω ἀπαραιτήτως τρία τινά· α'. ἀπὸ μέρους μὲν πάντων τῶν ὑπὲρ τούτου τοῦ καταστήματος ἐνδιαφερομένων κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν δύνα-

μιν ἐκάστου, ὁμόφρων καὶ πρόθυμος καὶ πλήρης ἀπαρνήσεως σύμπραξις μετὰ τῆς διευθύνσεως τοῦ Σχολείου, πρὸς πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν συντήρησιν καὶ τὴν πρόοδον αὐτοῦ· β'. ἢ ἐκ μέρους τῶν γονέων συνσωρῆ μου πρὸς τὰ μαθητεύμενα τέκνα, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ὁποίας προτιθέμεθα πάντες ἀγαθῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως· γ'. δὲ καὶ τελευταῖον, ἐκ μέρους τῆς Διευθύνσεως τοῦ Σχολείου, μέθοδος διδασκαλίας δοκίμου, ἐπιμέλεια ἄγρυπνος, ἐγκαρτέρησις εἰς τοὺς κόπους καὶ πλήρης ἀμεροληψία.

Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σχολείου, ἔχετε σήμερον τὴν πάνδημον ὑπόσχασίν μου περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῶν ἐκ ταύτης ἐπιβαλλομένων μοι καθηκόντων. Θέλω καταβάλει πᾶν σθένος καὶ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως καρποφορήσῃ γενναίως ὁ μικρὸς οὗτος, καὶ θεοφύτευτος ἀμπελὼν, οὐδενὸς φειδομένη τῶν πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἀπαιτούμενων κόπων.

Ἄλλ', ὦ Ὁμήγουρις Σεβαστῆ, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐννοεῖτε κάλλιστα, ὅτι, ἵνα μὴ οἱ κόποι μου ἀποβῶσι μάταιοι, ἀνάγκη πᾶσα, ὅπως χάριν τῆς ἐκ τοῦ προκείμενου ἔργου κοινῆς ὠφελείας ὁμόθυμοι καὶ ἀπαρνήσεως πλήρης ἀδελφικῶς μὲ κυκλώσητε καὶ μοὶ χορηγήτε θάρρος καὶ συνδρομήν.

Πρὸς ὑμᾶς δὲ, ὦ φιλόσοργοι τῶν κορασίων γονεῖς, δὲν θὰ ὑπομνήσω τὰ καθήκοντα τῶν γονέων, ἅτινα κάλλιον ἐμοῦ γινώσχετε, ἀλλὰ καθήκον μου εἶναι νὰ σᾶς παρακαλέσω, ὅπως οὐδεμίαν ἡμέραν ὀκνήσητε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ γλυκέος ἅμα καὶ μεγάλου τούτου καθήκοντος· δικαιοῦμαι δὲ εἰς τὸ νὰ ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς τὴν παράκλησίν μου ταύτην, διότι μετὰ τῶν μητέρων τῶν προσφιλῶν μαθητριῶν μου, μᾶς συνδέει ἐφεξῆς πνευματικῆς ἀδελφότητος σύνδεσμος, ἐ-

πειδὴ καὶ ἐκεῖναι κατὰ φύσιν, καὶ ἐγὼ κατὰ θέσιν εἰς ἓνα κατὰ καθῆκον ἀποβλέπομεν σκοπὸν καὶ μίαν ἔχουμεν ἐπιθυμίαν, νὰ διδάξωμεν, νὰ μεταδώσωμεν, νὰ ἐγκεντρίσωμεν εἰς τὰ τέκνα τὸ Ἄγαθόν. Ὅθεν καὶ εὐελπίζομαι ὅτι ἔσομαι πάντοτε μετὰ τῶν μητέρων συνδεδεμένη, καὶ ὅτι θὰ συνεννοώμεθα μετ' ἀλλήλων ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ φροντίδος ἀδελφικῆς.

Συγχεφαλαιούσα λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι μόνον ἡ συναίσθησις καὶ συνομολόγησις τῆς τριπλῆς ταύτης ἀλληλεγγύης, μεταξὺ τῆς Φιλογενοῦς Ἀδελφότητος καὶ κοινότητος μεταξὺ τῶν Σεβαστῶν Ἐφόρων καὶ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ τῶν φιλοστόργων γονέων σύμπραξις, δύναται τῇ τοῦ Θεοῦ εὐδοκίᾳ νὰ φέρῃ ἡμᾶς εἰς τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἐστίν, ὡς προεῖρηται, νὰ λάμψῃ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης ἐστίας, φῶς, πρὸς δόξαν Θεοῦ, εὐδαιμονίαν τοῦ Γένους, καὶ ἠθικὴν χαρὰν καὶ ἀμοιβὴν Ὑμῶν καὶ ἐμοῦ.

Ἦδὴ θέλω διαγράψαι ὑμῖν συνοπτικῶς τὴν πορείαν ἣν μέλλω νὰ ἀκολουθήσω εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ διδασκαλείου τούτου.

Κύριον μέλημά μου ἔσεται ἡ ἐν Χριστῷ ἠθικὴ διάπλασις τῶν νεαρῶν θυγατέρων σας, φροντιζούσης νὰ χορηγῆται ἡ ἀπαιτούμενη τροφή ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἐκάστου τῶν κορασιῶν. Συνεννοουμένη δὲ πάντοτε μετὰ τῶν Κυρίων Ἐφόρων, καὶ ἀναλόγως τῶν μέσων, θέλω ἀναπτύξει καὶ διοργανίσει τὸ Σχολεῖον κατὰ τὴν παραδεδομένην μέθοδον εἰς Ἀλληλοδιδασκτικόν, Συνδιδασκτικόν, καὶ Ἑλληνικόν. Καὶ Νηπιαγωγεῖον θέλω σχηματίσει ἂν τὰ μέσα τὸ ἐπιτρέψουν καὶ ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ καὶ τέλος ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θέλω φεισθῆ ἰσχυρῶν ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς προσδοκίας Ὑμῶν. Εὐχομαι δὲ

καὶ Ὑμᾶς ἵνα μὴ βάσκανος ὀφθαλμὸς ψυχράνῃ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν φιλόμουσον καὶ πατρικὴν μέριμναν οὐδενὸς ἐξ ὑμῶν.

Περαίνουσα ἐπικαλοῦμαι καὶ αὐθις τὴν Θεῖαν ἀντίληψιν πρὸς τήρησιν τῶν πρὸς ὑμᾶς δοθεισῶν ὑποσχέσεων καὶ πρὸς εὐόδωσιν τοῦ φιλογενοῦς σκοποῦ ὑμῶν.
Χαίρετε.

— — —

Κατόπιν ἀπηγγέλθησαν παρὰ πενταετοῦς κορασίου οἱ ἑξῆς ἔμμετροι στίχοι καθαρῶτατα.

Ὡς καλὸν ἐγὼ παιδίον
ἔρχομαι εἰς τὸ σχολεῖον
εἶμαι μὲν πολὺ μικρὸν
ἀλλὰ ἔχω λογικόν.

Ἐδῶ θὰ μάθω νὰ κετῶ,
νὰ διαβάζω, ν' ἀριθμῶ,
τὴν Τριάδα νὰ ὑμῶ.

Ἐδῶ θὰ μάθω τ' εἶν' ἡ γῆ
καὶ ποῖον ἔχει ποιητή,
καὶ ποῖος εἶναι ἀληθῶς
τῶν πάντων ὁ δημιουργός.

Καὶ νὰ γράφω ἡμπορῶ
στὸ χαρτὶ ὅ,τι ἰδῶ
κ' ἡ μαμά μου σὰν μ' εἶπῃ
ἐγὼ τῇ γράφω μιὰ γραφή.

Ὅλα αὐτὰ καταλαμβάνω
σ' τὸ Σχολεῖόν μου Μητέρα
κ' ἀλλ' ἀκόμη παραπάνω
θὰ μαθαίνω καθ' ἡμέρα.

—

Ἐνῶ πάντες ἀνέμενον τὴν λῆξιν τῆς τελετῆς, αἰφνης ὁ Πρόεδρος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου **Κ. Καραπάνος** ἀναστὰς ὠμίλησεν ὡς ἑξῆς:

Κύριοι.

Ἐχων τὴν τιμὴν νὰ προεδρεύω τοῦ ἐν **ΚΠ.** Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων καὶ ἡ διάδοσις αὐτῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν, θεωρῶ καθήκον μου ἵνα ἐκφράσω ἐν ὀνόματι τοῦ Σωματείου τούτου τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν προξενεῖ εἰς ἡμᾶς ἡ σήμερον ἐνταῦθα τελουμένη πανήγυρις. Ἡ πανήγυρις αὕτη δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνηθῶν πανηγύρεων, εἰς τὰς ὁποίας παρευρισκόμεθα καθ' ἑκάστην πρὸς εὐχαρίστησιν ἡμῶν προσωρινὴν καὶ πρὸς τέρψιν τῶν αἰσθήσεών μας. Ἡ σημερινὴ πανήγυρις ἐγείρει ἐν ἡμῖν τὸ εὐχάριστον καὶ ὑψηλὸν αἶσθημα τὸ ὁποῖον γεννᾷ πᾶσα ἐλπίς αἰσιωτέρου μέλλοντος. Τὸ αἰσιώτερον τοῦτο μέλλον θὰ προέλθῃ δι' ἡμᾶς ἐκ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἡμῶν ἀναπτίξεως, τὴν τοιαύτην δ' ἀνάπτυξιν θέλομεν εὔρει ἐν τοῖς Σχολείοις. Ἐν τοῖς Σχολείοις θὰ μάθωμεν ὅτι κατοικοῦμεν τὴν ἰστορικωτέραν καὶ μίαν τῶν πλουσιωτέρων χωρῶν τῆς οἰκουμένης. Ἐν αὐτοῖς θὰ διδαχθῶμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν ὅπως φανῶμεν ἄξιοι τοῦ παρελθόντος τῆς πατρίδος ἡμῶν καὶ ὅπως ὠφεληθῶμεν ἐκ τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς πλούτου. Ἄς συστήσωμεν Σχολεῖα ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦτα, ἄς ὑποστηρίξωμεν τὰ ὑπάρχοντα, καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη δὲν θὰ ἐντρεπόμεθα διότι κατοικοῦμεν τὴν χώραν ἐκείνην, ἣτις ἐγέννησε τὸν πολιτισμὸν καὶ διέδωκεν αὐτὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Συγχαίρων ἀπὸ καρδίας τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἀ-

δελφότητα, διότι ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τοσοῦτον ἀγλαοὺς καρποὺς παρήγαγε, νομίζω καθήκον μου ἵνα ἐκφράσω, ἐν ὀνόματί μου καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου, τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τε τὸν νῦν Πρόεδρον, τῆς Ἀδελφότητος τὸν Γεραρὸν **Κ. Ἀργυρόπουλον** καὶ πρὸς τὸν προκάτοχον αὐτοῦ **Κ. Φραγκίνην**, ὅστις καὶ τοι ἀπῶν σήμερον εἶναι οὐχ ἥττον παρῶν ἐν τῇ καρδίᾳ πάντων ἡμῶν, διὰ τοὺς κόπους καὶ τὴν φροντίδα ἣν κατέβαλον πρὸς εὐόδωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος. Εὐγνωμοσύνη ὡσαύτως ὀφείλεται, Κύριοι, παρ' ὅλων ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν ἑξοχὸν ἄνδρα, ὅστις τὰ μέγιστα συντελέσας εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς παρούσης Σχολῆς διὰ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ὑποστηρίξεως, ἐτίμησε καὶ διὰ τῆς παρουσίας του τὴν σημερινὴν πανήγυριν, καὶ πρὸς πάντας ἐκείνους, ὅτινες, εἴτε ἠθικῶς εἴτε ὑλικῶς, συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἔργου τούτου καὶ τοὺς ὁποίους γνωρίζετε κάλλιον ἐμοῦ.

Περαίνων τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις νομίζω ἀναγκαῖον ἵνα εἶπω ὑμῖν ὅτι ὁ ἐν **ΚΠ.** Ἑλλ. Φιλολογικὸς Σύλλογος, ἀναδεχθεὶς ἤδη, (ἐφ' ὅσον τὰ μέσα & διαθέτει ἐπιτρέπουσιν αὐτῷ) τὴν ὑποστήριξιν καὶ ἀρωγὴν τῶν ἐν Ἀνατολῇ Σχολείων θὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸν εὐτυχῆ ἂν δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ κατὰ τι εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ εὐόδωσιν τῆς σήμερον καθιδρυμένης ἐνταῦθα Σχολῆς. Λυποῦμαι δὲ Κύριοι, διότι τὰ ὑλικά μέσα, ἅπερ σήμερον διαθέτει ὁ Σύλλογος, δὲν μοι ἐπιτρέπουσι νὰ εἶπω ὑμῖν, ὅτι θὰ παρέξωμεν ὑμῖν πᾶν οὐτινος ἠθέλατε λάβει ἀνάγκην. Οὐχ ἥττον ὅμως ὑποσχόμενος ὑμῖν ὅτι μετὰ πάσης προθυμίας θέλομεν παρέχει εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην πᾶσαν ἠθικὴν ἀρωγὴν ἐκφράζω μετὰ πεποιθήσεως τὴν ἐλπίδα μου ὅτι θὰ δυνηθῶμεν μίαν ἡμέραν νὰ πράξωμεν, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑλικὴν

ὑποστήριξιν τῶν Σχολείων, πολὺ πλειότερον ἐκείνου τὸ ὅποιον τὰ μέσα ἡμῶν μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ πράξωμεν σήμερον.

— — —

Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ ἅγιος Δέρκων εὐχαρίστησεν ἀπὸ μέρους τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος τῶ Συλλόγῳ καὶ τῶ Προέδρῳ Αὐτοῦ διὰ τὰς κοινωφελεῖς καὶ προοδευτικὰς αὐτοῦ προθέσεις καὶ ἠύξατο τὰ βέλτιστα ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἐπιδιωκόμενου ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἀξιεπαίνου σκοποῦ. Ζητωκραυγαὶ ἀμέσως ἐξερράγησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ ὑπὲρ τοῦ Προέδρου τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῆς Α. Σ. τοῦ Ἀγ. Δέρκων, ὑπὲρ τοῦ Γενναιοτάτου Στρατηγοῦ Φραγκίνῃ, καὶ ὑπὲρ τῶν φιλομούσων.

Ἐπειδὴ δὲ ἤδη ἦν προκεχωρημένη ἡ ἡμέρα, δὲν ἔμεινεν ὁ ὑλικὸς καιρὸς ἵνα ἐκφωνήσῃ τὸν ἐπὶ τούτῳ συντεθέντα λόγον τοῦ ὁ Κ. Ξάνθος Σχολάρχης, ἔχοντα οὕτω:

«Ἡ συρροὴ πανταχόθεν πολλῶν καὶ παντοίων, ἐξόχων ἐκλάμπρων, μεγάλων μικρῶν, παντοίου εἶδους, παντοίας φυλῆς, μετὰ παλλούσης καρδίας παλμοῦς εὐφροσύνης, καὶ πέπλου ῥοδόχρου χαρᾶς ἐπ' αὐτῶν τῶν προτύπων τῶν χαριέντων καὶ σεβασῶν, τὰ μεγάλα δεικνύει τῆς τελετῆς. Κωδῶνων κρότοι, τῶν παιδῶν ὕμνοι, τοῦ τρισεβάστου Ἀρχιεπίσκοπου μετὰ τοῦ ἱεροῦ λοιποῦ κλήρου εὐχαί, δεήσεις, δοξολογίαι ἄλλου καὶ ἄλλου, ἄλλης καὶ ἄλλης ὕλης σπουδαίας ὕλης τερπνῆς λόγοι χαριέντες, λόγοι κομψοί, διατρανοῦσιν ὅτι τῶντι ἡ Ἑορτὴ, ὡς ἄλλαι, δὲν εἶναι, ἀλλὰ μεγάλη, πολλὰ ὑψηλή.

» Πανταχοῦ πανηγύρεις, πανταχοῦ ἑορταὶ μετὰ πομπῶν καὶ θριάμβων ἐπιτελοῦνται πολλαί. Ἐνταῦθα ἄδονται νίκαι ἔθνους κατ' ἔθλους, καὶ στέφανοι μύρτου

περικοσμοῦσι τὰς κεφαλὰς τῶν νικηφόρων, γενναίων, ἐξόχων ἀνδρῶν. Ἐκεῖ ἀναπέμπονται ὕμνοι μεγάλοι· διότι Κύριος Μέγας ἡ καὶ Κυρία ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς τοῦ κοινωτικοῦ τούτου Θεάτρου τοῦ κόσμου ἐνταῦθα πρόσωπον μέγα καὶ ὑψηλὸν ἐν διαρκείᾳ πολλῇ προώριζαι ἢ ἀπλῶς ἔτυχεν ἵνα λάβῃ, ὑποκριθῇ. Ἀλλὰ Θεὸς οἶδε καὶ μόνος, ὁ νεφρῶν ἑταστῆς καὶ καρδιῶν ἀκριβῆς, ἐὰν αἱ νίκαι ἐκείνων καὶ ἡ μακρόβιος τούτου ἢ ταύτης ζωὴ πρὸς ὄφελος τείνωσι τῆς ἀνθρωπότητος ἀληθείς.

» Τοιαῦται λοιπὸν πανηγύρεις μετὰ μεγάλων μὲν καὶ λαμπρῶν φθόγγου καὶ στόμφου περισαλπίζοντα ὡς μεγάλοι, ἀλλ' οἱ καιροὶ μετὰ ταῦτα εἰς φῶς ἐξάξουσιν ὁποίας τῶντι εἶναι χροιάς, λευκῆς φωτοδοτίδος ἢ μελαντάτης φωτοσβέστιδος καὶ τοῦ σκότους τοῦ καταψύχρου γενετείρας φρικτῆς. Μία ἐκ τούτων πανηγυρις μένει λαμπρὰ λαμπροτάτη, μεγάλη μεγίστη αὐτῆ τῶν Σχολείων αὐτῶν καὶ μόνων!

» Ἡ ἑορτὴ τῶν Σχολείων ὑπερέχει τὰς ἄλλας ὡς καὶ ὁ Ἥλιος οὗτος τοῦ περιγείου χώρου ἡμῶν τοὺς ἄλλους ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· διὸ μεγάλοι καὶ λόγων μεγάλων, λόγων πολλῶν, εὐχῶν διαπύρων ἀπὸ καρδίας ἄξιοι εἶναι τῶν ἑορτῶν τούτων οἱ μέτοχοι, τῶν ἑορτῶν τούτων οἱ ἰδρυταὶ καὶ οἱ αἴτιοι! Τῆς ἑορτῆς ταύτης οἱ μέτοχοι δὲν ὁμοιάζουσιν ἄλλης οὐδεμιᾶς, οὔτε Ἑλλήνων οὔτε Ῥωμαίων, ἐκτὸς μιᾶς τῶν Ἑλλησίου ἐκείνης τῆς ἀποβόρῃτου καὶ μυστικῆς, τὰ Ἑλευσίνια λέγω, ὅπου τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος ἐζωγραφεῖτο μετὰ χρωμάτων λαμπρῶν, ἀνεξιτήλων διὰ παντὸς, ὅτι αἰώνιον εἶναι πραγματικῶς· ἀλλ' εἰς ἄλλους γλυκὺ, εἰς ἄλλους πικρὸν, κατὰ τὸν ἦχον καὶ τὴν φωνὴν τοῦ συνειδότος τοῦ ἱεροῦ, καὶ μιᾶς ἄλλης προσέτι Ῥωμαϊκῆς, τὴν ὁποίαν συνήθειαν εἶχον ἵνα

λαμπρῶς ἑορτάζωσι καθ' ἡν ἐποχὴν αἱ ἡμέραι τοῦ ἔτους αὐξάνουσαι ἤρχοντο τὴν ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως τῶν ἡμερῶν οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν ὡς ἱεράν, ἐθεώρουν τοῦ μέλλοντος προφητικὴν καὶ πρόμαντιν μοναδικήν.

» Ἀπὸ ἐκείνης τῆς πρώτης ἡμέρας προοιωνίζετο τὸ ἔτος ὅλον ἐκεῖνο ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, ἐξ ἅπαντος καθ' ἃ σημεῖα τότε συνέβαινον ἐν αὐτῇ, ὡς καὶ τὸ μέλλον τῶν Σχολείων τούτων ἐδῶ ὅποιον ἔσται, σημεῖα τρανώτατα εἶναι αἱ παρουσίαι τοσούτων καὶ ἐπιβλέψεις τοιούτων μεγάλων, ἐξόχων, ἐκλάμπρων ἀνδρῶν καὶ εἰς ἄκρον ἐντίμων καὶ Σεβαστῶν Δεσποινῶν.

» Ἀλλὰ πῶς τὰ Σχολεῖα εἶναι μεγάλα καὶ πῶς τούτων καὶ μόνων αἱ πανηγύρεις καὶ ἑορταὶ αἱ λόγου ἄξιαι μόναι καὶ μεγάλης σπουδῆς; Εἰς τοῦτο, ὡς καὶ εἰς πάντα τὰ εἰς συζήτησιν προκείμενα, εἶναι δύο πρὸς γνῶσιν τῆς ἀληθείας ὁδοί, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι ἐκείνη ἢ ἐξῶθεν ἀξιοπίστων μαρτυριῶν σπουδαίων ἀνδρῶν ἢ δὲ ἄλλη αὐτῇ ἢ ἐντὸς ἢ δι' αὐτοῦ τοῦ ὀρθοῦ λόγου κατ' ἐπανάληψιν περιέτασις τῶν ἐταστέων καὶ κρίσις.

» Τὰς περὶ τούτων ἀξιοπίστους μαρτυρίας σοφῶν, ὁ καιρὸς σήμερον δὲν ἐπιτρέπει ἵνα ἐκθέσωμεν πάσας πάντων, ἢ καὶ πολλὰς καὶ πολλῶν, στέφανον πλέκοντες μυριανθῆ.

» Ὅθεν ὀλίγας ἐκ τούτων, τοῦ δὲ λόγου τὴν κρίσιν εἰς ἀπόδειξιν λάβωμεν μόνου, ἀλλὰ καὶ ταύτην ὅπως τις κηπον ἀπὸ τοῦ ὕψους χαρίτων καλλιανθῆ κατοπτεύει καλλιχρουν· διότι τότε τὸ ὅλον μὲν βλέπει, τὴν καλλονὴν θαυμάζων τοῦ κήπου, τὰ καθέκαστα ὁμῶς ἐν ἀκριβεῖα δὲν διακρίνει, δὲν διορᾷ.

» Ἐάν τις τὰ ἐμψυχα ὄντα ἐπὶ τῆς γῆς παρατηρήσῃ αὐτῆς, ὅα ἴδη βεβαίως διαφορὰς χαρακτήρων βαθμοῦς προόδου σχηματιζόντων κλιμακωτῆς, τῶν ὁποίων τὸν

ὑψιστον τῆς ἀνθρωπότητος κατέχει ἢ τάξις ἐκείνη. Ὅθεν δικαίως καὶ βασιλεὺς ὑποπόδιον ἔχων τὸ Πᾶν ἐπὶ γῆς ὠμολογήθη, ὠμολογεῖται, καὶ ὠμολογεῖσθαι ἔσσει μέλλει.

» Ἀλλ' ὁ ἄπειρος μέγας Θεὸς τῆς πλάσεως πέρας ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἔθηκεν ἄρα; Εἰς τοῦτο καὶ θρησκεία καὶ λόγος, ἢ ἄλλως φιλοσοφία καὶ ἀποκάλυψις θεῖα φωνοβραγεῖ ὄχι! ὄχι! Ἡ μὲν θρησκεία Ἀγγέλων τάγματα, τάγματα διάφορα ὅλα ἐννέα κηρύττουσα, ἢ δὲ φιλοσοφία δεικνύουσα τὴν ὑπαρξιν καὶ ἄλλων ὑπὲρ τὸν ἀνθρωπον νοερῶν οὐσιῶν καὶ ἀοράτων ἄυλων, ὡς καὶ ὑπεράνω πασῶν τοῦ Πανυψίστου Πλάστου Θεοῦ κύκλω· διότι τὸ ἄνω τῆς Γῆς κύκλον οὐράνιον σχηματίζει· ὥστε ἐν τῷ Θεῷ ζῆ καὶ κινεῖται τὸ Πᾶν κατὰ τὸν μέγαν οὐρανοβάμονα Παῦλον ἐκεῖνον· καὶ οὕτω προάγει τὴν κλίμακα καὶ περαιτέρω.

» Ὁ ἀνθρωπος κατὰ ταῦτα τὸ μεθόριον σχηματίζει τοῦ ὕλικου τούτου καὶ τοῦ αὐλοῦ ἐκείνου κόσμου· καὶ διὰ μὲν τοῦ σώματος ὡς βαρέως συγκοινωνεῖ πρὸς τὰ κάτω, διὰ δὲ τοῦ λόγου πρὸς τὰ ἄνω ὑπέρτερα καὶ ὑπέρτερα μέχρι Θεοῦ κατὰ σειρὰν ὄντα.

» Διὰ τῆς ἀναπτύξεως λοιπὸν βαθμηδὸν βαθμηδὸν τοῦ λόγου αὐτοῦ ὁ ἀνθρωπος γίνεται ἄγγελος καὶ ἐπὶ τέλους κατὰ χάριν Θεοῦ, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ σαρκίον πάλιν ἐκεῖνο, παχύδερμος, ἀναίσθητος καὶ ἀπειρόκαλος θεωρῶν φωλεοὺς τὰς πόλεις τοῦ κόσμου καὶ ἀντικείμενα λατρείας δοξάζων, ὡς τὰ παιδία αὐτὰ, τοῦ σώματος μόνον τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὰς ἡδυπαθείας αὐτοῦ.

Τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐξέφρασε μετὰ θαυμασμοῦ πρὸς θαυμασμὸν καὶ ὁ μέγας τῆς Γερμανίας φιλόσοφος καὶ τοῖς ἄλλως ὑλιστῆς ὁ Schubert εἰς τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμα αὐτοῦ « Ἱστορία τῆς ψυχῆς. »

» Ὅρος ὁ ἄνθρωπος εἶναι μέγα εἰς τὸ μεθόριον δύο κόσμων οἱ πόδες αὐτοῦ ἴσανται βαίνοντες ἐπὶ τοῦ κάτω, ἡ δὲ κορυφή εἰς τὸν ἄλλον εἰσδύει ἀνερχομένη τὸν ἄνω. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τούτου ἡ ποικιλία καὶ ἡ ἀλλοίωσις διὰ μιᾶς ῥίπης ὀφθαλμοῦ καὶ τὰ θέληγτρα πάντα τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ ματαίου παρελευσίμου καταφαίνεται ἀκριβῆς. Συγχρόνως ὁμως ἐκείθεν καὶ ἡ Ἠὼς ὑποφώσκουσα ἐκκαλύπτεται τοῦ αἰωνίου. Εἰς τὸν ναὸν τοῦτον ἐπὶ τοῦ ὕψους πανήγυρις ἀρχεται ἑορτῆς αἰωνίου ἀδιαλείπτου. Ἐκεῖ οἱ πρῶτοι ἀκούονται τόνοι, ἀντηχοῦσι τὰ πρῶτα μέλη ὕμνου τοιοῦτου, ὅσους οὐδέποτε ἔχει πέρας, παῦσιν, σιγῇν. Διότι ἄδουσι τοὺς αἶνους Ἐκείνου, Ὅσους ἦν, ἔσι καὶ ἔσαι διὰ παντός· ἐν τῇ φύσει λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου οἱ δύο κόσμοι δὲ πεπερασμένος καὶ πρόσκαιρος καὶ ὁ ἀπειρος καὶ αἰώνιος, ὡς ἐν κατόπτρῳ ἐνεικονίζεται κανονικῶ καθαρῶ.

» Ὠραία τοῦ φιλοσόφου καὶ ποιητικωτάτη ἡ παραβολή! Ὅζει ὁμως, ὡς εἶπομεν καὶ ὑλισμοῦ. Κατ' ἐμὲ θὰ ἦτο καταλληλοτέρα αὕτη πολὺ, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος παρίστατο γίγας μέγας κτλ. Ἀλλὰ ὁποῖος ὁ Schubert, ὁποῖοι ἡμεῖς.

» Ἀλλὰ πῶς ἀναπτύσσεται οὗτος ὁ λόγος;

» Ἐκεῖ εἰς τὸν ὕψιστον τῆς ἀνθρωπότητος βαθμὸν, ὡς εἶδομεν, Ναός τις ὑπάρχει τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ κατακρήμνου, μετ' ἐπιγραφῆς μεγάλης μεγάλων πραγμάτων. Θεία ἀλήθεια καὶ βιωφελής. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ἀκριβῆς τῶν πραγμάτων γνῶσις ἀναβιβάζει τὸν πραγματογνώμονα εἰς τὸν Θεὸν καὶ χορηγεῖ αὐτῷ τὰ μέσα πρὸς ὄφελος ἐν τῷ βίῳ τούτῳ πάντα χωρὶς ἐξαιρέσεως οὐδενός. Πάντες εἰσέρχονται ἐλευθέρως. Πάντες διδάσκονται μετὰ ζήλου· διαφορὰ ὁμως πολλή καὶ μεγίστη ὑπάρχει ἐν πᾶσι. Ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι μὲν καὶ ἐμφύτων ἀπόρροια

κλίσεων, εἶναι ὁμως τὰ μάλιστα ἐξωτερικῶν σχέσεων καὶ ἐμπνεύσεων ἀποτέλεσμα βέβαιον καὶ ἀντίρρητον. Παρατηρεῖται ὁμως ἐν τούτοις ὅτι οἱ ἀριστεύσαντες ἔχουσι προσοχήν. Ἡ προσοχή εἶναι τῷ ὄντι ὁ σκαπτήρ διώρυγος βαθείας γνώσεων ἀπείρων πολυχεύμονος. Ἐχουσιν ἐπιμέλειαν. Ἡ ἐπιμέλεια εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς προαγωγῆς ἐκάστης πράξεως. Πρόσδος οὐδεμιᾶς πράξεως ἄνευ ἐπιμελείας καὶ διαρκούς ἐμβριθοῦς διασκέψεως.

» Ἐχουσι τάξιν. Ἡ τάξις εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ γενέτειρα πάσης προόδου. Ἡ τάξις μόνη τὴν πληθὺν τῶν πολλῶν καὶ παντοίων καθιστᾷ κόσμον λαμπρὸν καὶ περίδοξον, ἐνῶ τούναντίον ἡ ἀταξία χάος μέγα τρόμον ἐμπνέον καὶ ὀδόντων βρυγμὸν, ὡς καὶ ὁ κόσμος πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ τάξις. Ἐχουσι φιλοπονίαν —

» Ἡ κανονικὴ μετὰ προσοχῆς τάξεως καὶ ἐπιμελείας ἐργασία εἶναι προαγωγὸς καὶ συντελεστικὴ εἰς τὸν σκοπὸν. Ἡ ἐργασία μὲν εἶναι ζωή· ἡ δὲ ἀργία παῦσις ζωῆς—αὐτόχροημα θάνατος! Διηνεχῆς ἐργασία, χαρακτηρ τῆς Θεότητος εἶναι ὁ μόνος. Ὁ πατήρ μου ἐργάζεται ἕως ἄρτι.

» Ἀλλὰ τί ἐκεῖ διδάσκονται καὶ τίνες οἱ λειτουργοὶ τῆς διδασκαλίας; Ἐκεῖ ὑπάρχει εἰς Πίναξ καὶ μόνος μέγιστος, κυκλοτερῆς, τέσσαρας ἄλλους περιέχων ἐγγεγραμμένους κύκλους καὶ τούτους ὄχι μικροῦς, ἀλλὰ μεγάλους πολὺ· ὡς καὶ ἐν τούτοις πάλιν ἄλλους καὶ ἄλλους κατὰ σειράν.

» Ὁ Πίναξ λέγεται τῆς ἀληθείας. Οἱ δὲ τέσσαρες κύκλοι τὰς τέσσαρας παριστῶσι γενικὰς τῶν μαθημάτων Σχολάς. Ἀλήθεια φύσεως, ἀλήθεια λόγου, ἀλήθεια ἤθους, ἀλήθεια ἀποκαλύψεως. Τοῦ πίνακος τούτου οἱ τέλειοι μαθηταὶ τῆς αὐτόχροημα ἀληθείας γίνονται κάτοχοι, τῆς Θεότητος γίνονται μέτοχοι,

Θεοὶ κατὰ χάριν, τὰς ιδιότητας προσποκτῶντες τὰς θείας· διότι τῶντι·

» Οἱ οὕτω πεπαιδευμένοι διακρίνοντες τὰς σχέσεις τῆς φύσεως, ἀνέρχονται τὰ ἀχανῆ πελάγη τῶν οὐρανῶν, τὰς πορείας τῶν οὐρανίων σωμάτων ὀρίζοντες ἀκριβῶς.

» Κατέρχονται εἰς αὐτὰς τὰς ἀβύσσους τῶν θαλασσῶν, εἰς αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς ἀναδιφῶντες καὶ ἐξετάζοντες πᾶν ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖ ἀπόκρυπτον μυστικόν.

» Τὴν δὲ οἰκουμένην γῆν ταύτην ἔχουσιν ὅλην παροῦσαν, ὡς κόκκον ἄμμου μικρόν. Συγκοινωνοῦσι φίλοι τοῖς φίλοις, συνομιλοῦντες καὶ παριστάνοντες τὰς θελήσεις ἐν ἀκαρεῖ, τὰς ἐπιρροίας ἐναντίων στοιχείων παρατηροῦσι καὶ θεραπεύουσιν ἐντελῶς. Τὸ παρελθὸν εἰς αὐτοὺς εἶναι παρὸν, ὡς καὶ τὸ μέλλον ἐστὶ αὐτό —

» Ἐπὶ τῶν λόγων ὡσαύτως.

» Παρὰ μόνων τούτων αὐτῶν καὶ μόνων αὐτῶν διαγιγνώσκεται ἡ ἀλήθεια διὰ μέτρων καὶ πῆχων ἀκριβεστάτων ὀρθῶν, τῶν λεγομένων συλλογισμῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἡθῶν τὰ πολιτεύματα καὶ καθήκοντα τὰ ἀληθῆ καὶ ὄντως πραγματικά καὶ φίλα θεῶ· καὶ τελευταῖον εἰς τὰ ὕψη τῆς δόξης τῆς θείας ἀρπάζονται, ὡς καὶ ὁ Παῦλος ἐκεῖνος, καὶ ἀκοοῦσιν ῥήματα ἄρρήτα καὶ ἀκατάληπτα εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν κατωτέρων βαθμῶν, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μαθήματα ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν ἀνωτέρων ἐκείνων τάξεων, αἰνίγματα ὅλα καὶ μῦθοι φαίνονται εἰς τῶν κατωτέρων τούτων τοὺς μαθητάς.

» Διὰ τῆς καταλήψεως ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀληθείας τῆς γενικῆς καταλαμβάνει τὴν τελείαν εὐδαιμονίαν αὐτὴν, γίνεται δηλ. εὐδαίμων ὅπερ ἐστὶν ἀκριβῆς καὶ ἀλάνθαστος, ὅσον δυνατόν τῶν πραγμάτων γνωστῆς· καὶ

ἐπομένως καλῶς γινώσκων τὰς σχέσεις ἐνὸς ἐκάστου, παραδέχεται ἐν ἀταραξίᾳ ψυχῆς τὰ γενόμενα πάντα, ἐκτιμῶν ἕκαστον οὐχὶ κατὰ τὸν πῆχυν καὶ τὰ μέτρα ἰδίας δόξης, ἀλλὰ κατ' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς ἀληθείας. Καὶ τότε διὰ τῆς θείας ταύτης παντογνωσίας οὕτως εἰπεῖν ἀποκτᾶται καὶ ἡ ἰδία αὐτογνωσία, ἐκεῖνο τὸ πολυθρύλλητον «Γνωθὶ σαυτόν»· διότι μὴ γινώσκων τις τὰ περὶ ἑαυτὸν οὐδεμίαν ἑαυτοῦ γνῶσιν τελείαν δύναται βέβαια ἵνα λάβῃ καὶ ἀκριβῆ. Ἴδου λοιπὸν διὰ τί τὰ Σχολεῖα εἶναι μεγάλα, καὶ τῶν Σχολείων αἰπανηγύρεις καὶ τελεταὶ εἶναι αἱ μόναι καὶ οὐχὶ ἄλλη τις οὐδεμία. Ἴδου διὰ τί μεγάλοι πραγματικῶς οἱ συντελοῦντες εἰς ἀνεγέρσεις Σχολείων, διατηρήσεις ὡς πρέπει πραγματικῶς! Ἴδου διὰ τί. Ἡ Νεολαία Βουγιουκδερε τῆς παιδείας τὴν πρόοδον ἀκούουσα καὶ βλέπουσα πανταχοῦ, ἐνθυμηθεῖσα δὲ προσέτι καὶ τὸ ἐθνικὸν ἐκεῖνο μέγα παρελθόν, παραλείπω τὴν ἱστορίαν, ἐκ τῆς θεωρίας αὐτοῦ τοῦ Βοσπόρου, ἐκ τῆς θεωρίας τοῦ ἀπέναντι ἐκείνου Ναοῦ τοῦ Οὐρανίου Διὸς, ἀποφασίζει τὴν σύστασιν Ἀδελφότητος πρὸς διάδοσιν τῶν φῶτων αὐτῶν.

» Καλῶς μελετήσασα ὅμως τὴν ἱστορίαν αὐτὴν βλέπει, ὅτι οὐδὲν ἡ Νεότης, ἐὰν μὴ γέροντος ὀδηγοῦ ἔχῃ τὴν πείραν καὶ τὰς πολλὰς καὶ βαρεῖας γνώσεις αὐτοῦ. Εἰς τὰς Ἀθήνας βλέπει ὅτι κατώρθωσεν ἡ Νεολαία τὸ πάλαι μέγα κατὰ τὰ Σαλαμίνια ἐκεῖνα τὰ τρομερὰ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν σοφὴν χειραγωγίαν τοῦ Σόλωνος μόνου. Ἡ ἱστορία γνωστῆ, γνωστοτάτη καὶ τοῦ παρόντος ὄχι καιροῦ· ἐν μόνον προστίθημι ὅτι ἡ νίκη ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀδιάφορος ὅλη, ἰδοῦσα τότε εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ὑπὲρ καθήκοντος ἱεροῦ τῶν ὄλων τὸν κίνδυνον διατρέχουσαν τὴν Νεότητα, τιτρώσκειται ὑπὸ τοῦ κάλλους αὐτῆς, καὶ τὰ μέ-

τωπα σπεύδουσα καταφιλεῖ τοὺς στεφάνους αὐτῆς ἐπι νεαρὰς ἐπιθεῖσα αὐτῶν κεφαλὰς.

» Εἰς τὰ σκηνώματα τοῦ Θεοῦ ῥίπτει τὸ βλέμμα καὶ τὴν καρδίαν αὐτὴν, τὴν θείαν ἀντίληψιν ἀρωγὸν ἰκετεύουσα εἰς τὸν σκοπὸν.— Ἐν τῇ ἀφοσιώσει ταύτῃ αὐτῆς τῇ βαθεῖα φωνῇ ἀόρατος μυστικὴ οὐρανόθεν εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν ἐναυλεῖ **ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ! ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΑΣ!** Ὅπερ ἐστὶ σκοποῦ ἱεροῦ ἱερὰ μέσα ἐπιτυχία τελεία καὶ νίκη.— Ἄγια Παρασκευὴ ἡ Νεολαία αὐτῆ! ὁ Ἅγιος ὁμως Νικήτας τίς, ὁποῖος καὶ ποῦ; — Τρέχει παντοῦ, ἀγωνίζεται, ζητεῖ τὸν Νικήταν καὶ εὐρίσκει αὐτὸν ἐκεῖ κάτω πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικήτα αὐτοῦ! ἐκ δὲ τῆς χαρᾶς ὅλη ἔξαλλος γίνεται καὶ πανταχοῦ ἐνθουσιῶσα κηρύττει **Εὐρηκα! Εὐρηκα!** Τῷ ὄντι εὐρηκε καὶ εὐρηκε! Εὐρηκεν ἐκεῖνον, ὅστις καὶ παρῶν καὶ ἀπῶν πρῶτον αὐτοῦ μέλημα, ὡς μέγας, ἐθεώρει καὶ θεωρεῖ τῶν Σχολείων τούτων τὴν ἀληθῆ προαγωγὴν. Τὸ ὄνομα τοῦτο εἶχον διάθεσιν ἵνα ἐκφέρω ὡς μὴ παρόντος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐπάνω βλέπω τὸ πνεῦμα αὐτοῦ περιεπτάμενον ἐφορῶν, ἄς εἴπωσιν ἄλλοι, ἂν καὶ αὐτοὶ αὐτὸ βλέπωσι προσφωνοῦντες: **Ζῆθι — Βίκτωρ Φραγκίνη! Χαῖρε καὶ ζῆθι σὺ ὁ Νικήτας!** Ὁ ἄλλως Βίκτωρ! Ὑπὸ τὰς πτέγυγας λοιπὸν τούτου συσπειρωθεῖσα ἀκούει τὸν ἄνδρα χειραγωγοῦντα εἰς τὸν σκοπὸν. Τρέχει ὁ Μέγας εἰς τῶν Μεγάλων τὰς θύρας, καὶ εἰς μεγάλας ὑποστηρίξεις κινεῖ πρῶτον τίνα; Εἶπέ Σὺ Νεολαία Γενναία καὶ φώνησον: **Ζήτη τὸ οἶκος Ἰγνατιέφ!** Τρέχει καὶ τρέχει, εὐρίσκει, εὐρίσκει!—ἀλλὰ τὰ ὀνόματα πλεῖστα, ὁ χρόνος μικρός. Εἶπατε Κύριοι! τοῦ Βουγιούκ-δερέ πάντες οἱ κάτοικοι καὶ φωνήσατε: **Ζήτησαν οἱ φιλόμουσοι!**

» Τρέχων καὶ τρέχων ἐκεῖνος ὁ Μέγας προετοιμάζει εἰς τοῦ Ναοῦ τούτου τῆς Σοφίας τὴν ἐκ βάθρων ἀνε-

γερσιν ὅλα τὰ μέσα. Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς πορείας αὐτοῦ τῆς μεγάλης διακόπτει τὴν κίνησιν ἀνωτέρα διαταγῆ· ὑπακούει, ὡς ὠφείλει, εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκείνην διαταγὴν, ἀλλ' ἀφίνει διάδοχον καθ' ὅλα αὐτοῦ ἄξιον, τὸν γηραιὸν ἐκεῖνον, Νέστωρ· τίς ἂν ὀνομάσῃ δὲν κολακεύει αὐτὸν βεβαίως· διότι ἡ πρόνοια ἕκαστον εἰς σκοπὸν προσδιορίζει τινὰ ὑψηλὸν καὶ τοῦ σκοποῦ τούτου ἐνοπτρὸν ἀκριβὲς εἶναι τὸ ὄνομα αὐτὸ τοῦτο. Ὡς Περικλῆς—Δημοσθένης—Ἀλέξανδρος—Ἐμμανουὴλ κτλ:

» Ὁ Γηραιὸς οὗτος διαχειρίζεται τὴν ὕλην κατὰ τὰς διαθέσεις τοῦ προκατόχου καὶ τῶν μεγάλων συνδρομητῶν. Πολλοὶ ἐπὶ τούτου ἠπόρησαν πῶς τὰ χρήματα ἐκεῖνα ὅλα ἐδαπανήθησαν εἰς τὰς οἰκοδομὰς ταύτας μόνον ὁποῖον τὸ μέλλον αὐτῶν; Ἄλλ' ὁ Γενναῖος ἠξέυρων ὅτι οἱ μεγάλοι μεγάλα χαρίζονται καὶ μεγάλα ἐπιφυλάττονται εἰς τοὺς γνωρίζοντας μεγάλων χρῆσιν μεγάλην. — τὸ τάλαντον ἐκεῖνο τὸ ἐν ἀρπάζεται καὶ δι' ἄλλων, διαπράττει τὰ πάντα ἐν τάξει. Ὅθεν: **Ζήτη τὸ Ζήτη!**—ὁ Νέστωρ! Οὕτω λοιπὸν παρίσεται ἐνώπιον ἡμῶν ἡ μεγάλη αὐτὴ Σχολή, τῆς ὁποίας κορωνὴς καὶ κόσμημα ἑπακρον εἶναι αὐτὸ τὸ Παρθενωγεῖον ἐδῶ, δι' ὃ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη αἰώνιος ἐν ταῖς καρδίαις ἐγχαράκτος πρὸς τὴν Ἐξοχὸν Πρέσβειραν Κυρίαν Ἰγνατιέφ Γενεᾶς Γαλιτσινή Πριγγιπικῆς καὶ ἐκλάμπρου. — Ἐξοχος Πρέσβειρα! σύγγνωθι τοῦ ὀνόματος Ὑμῶν τὴν ἐκστόμισιν παρ' ἄνδρὸς οὐδὲν ἔχοντος τὸ κατάλληλον εἰς τοῦτο προσόν. Ἡ ἐκστόματος εἰς στόμα διαδομένη εὐφημία καὶ εὐλογία καὶ ἡ ἀπὸ τούτων εἰς τὰς καρδίας ἐνὸς ἐκάστου χαρρατομένη βαθύτατα εὐργετοῦσα εἰκῶν Ὑμῶν ἐνεχάραξεν, ὡς εἰς πάντας, καὶ εἰς ἐμὲ τὸ μέγα σέβας τοῦτο

αυτό! Ἡ Κυρία Ἰγνατιέφ ἐκ τοιαύτης καταγομένη λαμπρᾶς Γενεᾶς καὶ εἰς ἄλλην μεταβάσα ὡσαύτως οὐχὶ κατωτέρα, ἐδιδάχθη καλὰ, καὶ ὡς καλὰ διδαχθεῖσα ἐξετέλει καὶ ἐκτελεῖ διὰ πάντα καλὰ, καύχημα ἔχουσα τῶν Γενεῶν τούτων τὰς λαμπρὰς ἀρετὰς καὶ εἰς μίμησιν τείνουσα κατὰ γράμμα πιστὴν ἱερὰν ἔσαι, ἐπαναλαμβάνουσα ἐν πλήρει ψυχῆς χαρᾷ τὸ μέγα ἐκεῖνο ῥητὸν τοῦ Πλάτωνος. «Τοῖς παισὶ κόσμος μέγας καὶ πολλοῦ ἀξίος οἱ γονεῖς καὶ ἡδονὴ οὐδεμία, ὡς πρόγονοι Σεβαστοὶ πολυύμνητοι. Γονεῖς καὶ πρόγονοι ἱερά τινα τιμιώτερα τῶν ἀψύχων αὐτῶν ἀγαλμάτων τῶν θείων. Τοὺς γονεῖς οὖν τιμῶντες τῆς τῶν Θεῶν εὐνοίας τὰ μάλιστα ἀξιούμεθα.» Ἡ Ἐξοχος Πρέσβειρα τὰ τῆς Θρησκείας καλῶς διδαχθεῖσα ἐγνώρισεν ὅτι, ὡς τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας τὸν ῥύπον ἀπέπλυνεν ὁ ἐκ Παρθένου τεχθεὶς θεῖος λόγος, οὕτω τῆς προαιρετικῆς αὐτῆς τὰς παρεχδρομὰς δύναται ἵνα ἐπανορθώσῃ γυναικὸς ἀγνῆς καθαρᾶς λόγος ὀρθός. Ἰδοῦσα δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ αὐτὴν τὴν φιλοσοφίαν ἐπικυροῦσαν τὰ αὐτὰ, ἐθεώρησε τὴν στιγμὴν ταύτην κατάλληλον καὶ κατὰ πάντα ἀρμόδιον εἰς συνδρομὴν καὶ τοῦ καθήκοντος ψυχῶν γενναίων ἐκπλήρωσιν πλήρη· διὸ εἰς προίκισιν καὶ ἐξασφάλισιν συνετέλεσεν ὑποστηρίξεως αἰωνίου.

» Τιμὴ καὶ δόξα τῇ Πρεσβείρα! Ζήτω ἡ Πρέσβειρα!!! Κλέος αἰώνιον τοῖς χορηγοῖς!

» Αἱ γυναῖκες εἶναι αἱ πλάστριαί τῶν τυχῶν ἢ μικρῶν ἢ μεγάλων κατὰ τὰς ιδιότητας τούτων αὐτῶν! Ὁ Ναπολέων ἔλεγε ὅτι τοῦ μεγαλείου τὴν δόξαν ὤφειλεν εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ! Μητέρες λοιπὸν εἶναι τὸ πᾶν! Γυναῖκες αἱ πλάστριαί τῆς καρδίας αὐτῆς! Γυναῖκες αἱ ἔξοχοι τῆς εὐσεβείας διδάσκαλοι! Ζήτωσαν αἱ Γυναῖκες! Καλὰ! λίαν καλὰ τὰ πάντα ἐγένοντο, κηρύττει

ἕκαστος. Ἄλλ' ἐὰν μὴ ἦν τὸ οὐράνιον Δέρκον βλέμμα καὶ ἠυλόγει τὰς πράξεις ὡς θείας θὰ ὠκοδομεῖτο ἄρα οἶκος Σοφίας τοιοῦτος λαμπρός; καὶ ὡς, ἐὰν μὴ ἦσαν τὰ μέσα μεγάλα, δὲν θὰ ἀπέβαινον ἄρα αἱ χορηγίαι τοσοῦτον λαμπραῖ; οὕτω, καὶ ἐὰν μὴ ἦν ὁ Δέρκων μεσίτης, ἰκέτης πρὸς τὸ Δέρκον ἐκεῖνο βλέμμα, ἢ εὐλογία δὲν θὰ ἀπέβαινε τοιαύτη ἐν ἀφθονία. Αἴνος καὶ δόξα τῷ Ἱεράρχῃ! Ζήτω ὁ Δέρκων!

» Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ ὅσον καλὰ ταῦτα τὰ τεῖχη τῶν Σχολείων, τοσοῦτον μεγάλα ἐπιβάλλονται καθήκοντος ἐκπληρώσεις εἰς τὸ ἔξῃς, ὅπως μὴ στίγμα αἰσχους τοῖς συντελέσασι προστριβῇ. Ὅθεν πρὸς Κύριον ἄρωμεν πάλιν φωνὴν καὶ χεῖρας, καὶ ἐπακούσεται ἡμῶν ὁ Θεός.

Κύριε! Ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατάρτισαι ταύτην τὴν ἄμπελον!

Μὴ φράξῃς πηγὴν, ποταμὸν μέγαν ὠδίνουσαν·

Μηδὲ φάος λύχνου θάνοι, λήγοντος ἐλαίου!

Ἡ φυτὸν οὐ δροσερῆσι παιιδόμενον προχοῆσι!

Οἶγε, θρέψον, ἐπαρδε ρύον, φάος ἔργος ἀέξων.

Γένοιτο! Γένοιτο».

Πρὶν ἢ περὶ ἡμῶν τὴν παροῦσαν ἀφήγησιν χρέος ἡμῶν ἐκπληροῦμεν ἵνα ἐκφράσωμεν τὴν μεγάλην λύπην ἡμῶν διὰ τὸ αἴτιον τὸ κωλύσαν τὴν Α. Ε. τὸν Ὑφυπουργὸν τῆς Δημ. ἐκπαιδύσεως Κύριον Μουνίφ Ἐφέντην ὅπως παρευρεθῇ ἐν τῇ προκειμένῃ τελετῇ, τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἢ παρουσία τοῦ διακεκριμένου τούτου φιλομούσου ἀνδρὸς συντελεῖ τὰ μέγιστα πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ πρόοδον τοιούτων ἰδρυμάτων, προωρι-

σμένων να μορφώσωσι πολίτας αγαθούς ἐπ' ὠφελεία τῆς γεννησάσης αὐτοὺς γῆς. Ἀπονέμομεν δὲ Αὐτῶ τὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν ἐξῆς ἀπάντησίν Του εἰς τὴν ἀπευθεῖσαν πρὸς τὴν Α. Ε. προσκλητικὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Προέδρου τῆς Φιλ. Ἀδελφότητος, ἔχουσαν αὐτολεξεῖ οὕτω·

*Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον
τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος Βουγιούκ-δερέ.*

Κύριε Πρόεδρε!

Ἔλαβον τὴν ἀπὸ 28 Ἰουνίου πεμφθεῖσάν μοι ἐπιστολὴν τῆς ἀξιότιμου ἐπιτροπῆς τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος ὑμῶν δι' ἧς εὐαρεστεῖται αὕτη νὰ μὲ προσκαλέσῃ εἰς τὴν ἐγκαινίαν τῆς νεοδηθείσης ὑμῶν σχολῆς. Προθύμως, Κύριε Πρόεδρε, ἤθελον σπεύσει νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἐγκαινίαν τῆς σχολῆς ὑμῶν, ἐὰν ἡ χεὶρ μου δὲν ὑπέφερεν εἰσέτι ἀπὸ τὸ πέσιμον τοῦ ἀλόγου τὸ ὁποῖον ἔχαμα πρό τινων ἑβδομάδων. Λυπούμενος ὅθεν διὰ τοῦτο, παρακαλῶ νὰ ἐκφράσητε τὴν λύπην μου ταύτην εἰς τὴν ἀξιότιμον ἐπιτροπὴν τῆς Ἀδελφότητος ὑμῶν. Δὲν θέλω δὲ λείψει ἀκολούθως νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν σχολὴν ὅταν ἡ κατάστασις τῆς χειρὸς μου βελτιωθῇ ἐντελῶς.

Δέξασθε, Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑψηλῆς μου ὑπολήψεως.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 2 Ἰουλίου 1871.

Munif.

Οὕτως ἔληξεν ἡ δημοτελὴς αὕτη πανήγυρις ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς συγκινήσεως καὶ κατανούξεως. Εὐάρεστα ἀληθῶς τὰ τοιαῦτα θεάματα, ἡ μνήμη αὐτῶν ἐγχαράττεται εἰς τὰ μυχαίτατα τῶν καρδιῶν καὶ μίαν γενικὴν ἐπιθυμίαν διεγείρει πρὸς πάντας, τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἐπιδιωχομένου κοινωφελοῦς σκοποῦ ὑπὲρ ὃ κρουνηδὸν ἔρρευσαν τὰ δάκρυα πολλῶν τῶν παρωπῶν φιλομούσων, ἀναλογιζομένων βεβαίως ὅτι καθῆκον ἡμῶν ἐστίν

αἰὲν ἀριστεύειν . . .

μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυρέμεν, οἳ μὲν ἄριστοι.

Φιλ. Ἀδελφότης Βουγιούκ-δερέ, 21, 1870	
Ἄρμων Νόστιος	25
Σταῖος Ἐπιτομή	10
Στρατηγὸς Τραπεζῆς	350
Στρατηγὸς Β. Φραγκίας	100
Κ. Καραῖος τῆς Ὁθ. Τραπεζῆς	60
Σταυροπούλος καὶ Σαβίνας	50
Η. Μουρογορδάνος	50
Α. Στάσιος Σαγγαρίου	50
Κωνστ. Σαβίνας	50
Νίκος Α. Ράλλος	50
Παύλος, Κλάδος καὶ Σ.	50
Η. Μουρογορδάνος	42 50
Κ. Ὁθ. Τραπεζῆς	40
Μεγαρίτης Μουραβίου	30
Κρητικός	30
Σταυρὸς-Κορωνικός	20
Βασίλειος Ἑλλάδος	15

203

56

57

Κατάλογος τῶν ἀξιοτίμων Κυρίων τῶν συνδρα-
μόντων εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου τῶν
ἐν Βουγιούκ-δερε Ἑλληνικῶν δημοτικῶν
Σχολείων.

Ἡ Φίλεκ. Ἀδελφότης Βουγιούκ-δερε,	λίρ.	1330
Ὁ Δέρκων Νεόφυτος	»	25
Ὁ Σιναίου Κύριλλος	»	10
Ὁ Στρατηγός Ἰγνατιῆφ	»	350
Ὁ Στρατηγός Β. Φραγκίνης	»	100
Γεν. Ἐταιρία τῆς Ὁθ. Τραπεζῆς.	»	60
Ζαφειρόπουλος καὶ Ζαρίφης	»	50
Α. Π. Μαυρογορδάτος	»	50
Χρηστάκης Ζωγράφος	»	50
Παντιᾶς Σεκιάρης	»	50
Στέφανος Α. Ῥάλλης	»	50
Καμάρας, Κλάδος καὶ Σα.	»	50
Γ. Μαυροκορδάτος	»	43 50
Αὐτ. Ὁθωμ. Τράπεζα	»	40
Μιγκιρδίτς Μουραδῶφ	»	30
Κρικότσος	»	30
Συγκρός-Κορωνιός	»	20
Βασίλειος Κάλφας	»	18

20335

Ἰωάννης Ἀλμπανόπουλος	»	12
Ἀδελφοὶ Μίχογλου	»	10
Σ. Ὅμηρος	»	10
Κ. Καραθεοδωρῆς	»	20
Σερκὺς-Βέης	»	20
Γ. Δέλτας	»	10
Ἰ. Σισμάνογλου	»	10
Κ. Δ. Σφέτσος	»	10
Α. Ἐλιάσχος	»	10
Ε. Βαχάρης	»	10
Χαλῆλ-Βέης	»	10
Γ. Ἐλπίδης	»	9
Η. Λωρεντσάκης	»	9
Γ. Τσικούρας	»	8
Α. Δόμπρος	»	6
Ἰ. Βασιλείου Φενερλῆς	»	6
Ἰ. Μ. Πίκουλος	»	5 94
Μ. Πλατίδης	»	5
Ἀλ. Φωτιάδης	»	5
Ἀβράμ Ἐραμιὰν	»	5
Ν. Γ. Φούστας	»	5
Καρὰ Κεχαγιᾶς	»	5
Δ. Ζωίδης	»	5
Δ. Στεφανίδης	»	5
Ἰ. Ἰατρόπουλος	»	5
Χαράλ. Μεταξᾶς	»	4
Ἰ. Σαράφογλου	»	4
Σ. Θεοχαρίδης	»	4
Ἀνώνυμος	»	3
Μαχσοῦτ	»	3
Γ. Κοσμᾶς	»	3
Γ. Σοφιανός	»	2
Σπῦρος Ἀναστασίου	»	2

Παππᾶ Ἀντώνιος	»	2
Ζαχαρίας Φράγχος	»	2
Γαλακτίων Γαλάτης	»	2
Νικόλαος Καρᾶς	»	2
Γ. Χρυσοχόος	»	2
Στέφανος Κωνσταντίνου	»	2
Χατζῆ Κωστῆς	»	2
Χαδζῆ Γιορδανάκης	»	2
Γιάγχος Ἀναστασίου	»	2
Λωρέντσος Βιτάλης	»	1 74
Σταῦρος Ἰωάννου	»	1
Μιχαῆλ Ἀλέξιτς	»	1
Μαρίνος Μαλλάτος	»	1
Δ. Βοζικιάδης	»	1
Π. Χρονόπουλος	»	1
Ἀνέστης Καταλιφός	»	1
Καποράλης	»	5
Πάσχωφ	»	5
Λουκάς Ἀθανασίου	»	2

Οἱ συνδραμόντες ἔλαττον τῆς μιᾶς ὀθωμανικῆς
λίρας εἰς γρόσια ταμιακά.

Ἀνέστης Σκουληχάκης	Γρ.	90
Παναγιώτης Θεοδώρου	»	87
Ἀντώνιος Συρίγος	»	87
Δ. Ἐμμανουήλ	»	50
Πέτρος Χασάπης	»	40
Ἰωάννης Μαυρομμάτης	»	25

3774
379
6
145
1124

Οί συνδραμόντες ανά εν Μετζίτιον άργυρου

- Η. Κλεομενίδης »
- Άθ. Βλάχος »
- Ίεροδιάκονος Μεθόδιος »
- Ζ. Μ. Παππαδόπουλος »
- Α. Καραβάς »
- Μάρκος Ίώσσης »
- Μ. Ν. Νέγρης »
- Δ. Σωσσανόπουλος »
- Σπύρος Σταμούλης »
- Β. Τσικόπουλος »
- Γ. Δημητριάδης »
- Σ. Κωνσταντίνου »
- Μ. Ίωαννίδης »
- Ν. Βοζικιάδης »
- Κ. Μανόπουλος »
- Δ. Κωνσταντίνου »
- Η. Δόμπρος »
- Ί. Κολλάρος »
- Άγγελης Θεοδώρου »
- Σπύρος Λουκά »
- Ίωάννης Τριχᾶς »
- Κώτσος Η. Χασάπης »
- Κωστής Δ. Χασάπης. »
- Βασ. Πλατίδης »
- Κυριάκος Ίωάννου »
- Άθανάσιος Σιώτης »
- Α. Φιλαλήθης »
- Άγγελ. Καβάλης »
- Άθ. Κανελλόπουλος »
- Η. Μ. Κουφός. »

Οί συνδραμόντες ανά 3/4 μετζιτιέ.

- Δ. Τσερνογορτσεβιτς »
- Στέφανος Μπογιαδζής »
- Ρούσιος Νικολάου »

Οί συνδραμόντες ανά 1/2 μετζιτιέν

- Άνώνυμος »
- Χρήστος Ίωάννου »
- Μάνθος »
- Κυριακός »
- Δ. Μάλτσογλου »
- Παντελής Μπαρμπέρης »
- Δ. Μοσχόπουλος »
- Κ. Άρμενούλης »
- Λωρέντσος Γουρούτης »
- Άγγελος Α. Σωτήρου. »